

An do kommen ech direkt bei d'Autonomie a bei den Adapto. Dee gëtt natierlech vum Transportministère geréiert, net vum Familljeministère. Ech wëll awer just hei soen, dass dee kierzlech reforméiert ginn ass. Den Adapto ass och gratis ginn.

An deen Adapto, dat ass e spezialiséierten Transport, dee sech un all déi Leit riicht, déi wierklech den éffentlechen Transport net méi kënnen huelen, well se en irreversibelen Handicap eeben hunn. Dee ka kierperlecher Natur sinn, mentaler, sonorescher oder psychiatrescher Natur. An do ass eeben dann d'Mobilitéit staark ageschränkt. Ech wëll just eng kéier soen, dass den Accès zum Adapto limitéiert ass an eeben zougänglech ass fir Leit mat engem grave motoreschen Handicap, fir Leit, déi blann sinn oder ganz schlecht gesinn, Leit, déi e kognitiven oder neurologeschen Handicap opweisen oder och Leit, déi eng schwéier evolutiv Krankheet hunn.

Do spillt den Alter dee Moment keng Roll. Dat heescht, och eeler Leit, déi ënnert déi Kategorie vu Leit falen, déi wierklech den éffentlechen Transport net kënnen huelen, kënnen natierlech dann och vum Adapto profitéieren. Fir de Rescht sinn d'Regierung an den Transportminister beméit, fir den éffentlechen Transport ëmmer méi accessibel ze maache fir de Maximum u Leit. Ech mengen, dat muss et jo sinn, d'Inklusioun, dass mer alleguer kënnen vum alles profitéieren, wat hei zu Lëtzebuerg proposéiert gëtt.

Dann, fir op den Ombudsman zrëckzekommen: Ech fannen d'Iddi eng ganz sympathesch, mee mir hu ganz vill där Ulaustellen. De Fernand Kartheiser huet vum „Senioren-Telefon“ geschwat. Ech géif dann nach e puer anerer wëllen opzielen, nämlech den RBS - Center fir Altersfroen. An da gëtt et der och fir méi spezifesch Froen, well d'Froe si jo net ëmmer all déi nammlech. Dat heescht, wann een eng generell Fro huet, oder et weess een net, wou ee sech soll hiwenden, da kann een dat beim „Senioren-Telefon“ maachen, an do gëtt een da weidergeleet oder et kritt een eng Äntwert op d'Fro.

Mee fir méi spezifesch Froe gëtt et och aner Saachen, wou ee sech ka mellen, zum Beispill den Info-Zenter Demenz, d'Berodungsdéngschter vun der Association Alzheimer, Omega 90, et gëtt „Mäi Wëllen, Mäi Wee“. An dann natierlech all déi Servicer, déi fir jiddwereen zougänglech sinn, och fir déi eeler Matmënschen, sief et den Ombudsman, de Konsumenteschutz, de Mediateur vun der Santé, d'Patientevertriebung, an ech vergiessen der hei bestëmmt nach e puer.

Da géif ech awer och gären e Wuert zu deem Gesetz soen, wat am Moment um Instanzewee ass. An elo verstëtt Der vläicht nach besser, firwat et esou wichteg ass, dass mer dat Gesetz séier kënnen stëmmen. An deem Gesetz, wou et jo och ganz vill ëm d'Qualitéit geet, do soll och den eelere Mënsch méi Matbestëmmungsrecht kréien an deene Strukturen, wou e leeft. E soll do musse kënnen mam Chargé de direction schwätzen. Am Gesetzestext steet, dass de Chargé de direction zum Beispill véier Stonnen d'Woch muss disponibel si fir d'Awunner.

Et ass och esou, dass den eelere Mënsch do nach besser muss opgekläert ginn an Zukunft iwwer seng Situatioun. E muss aktiv kënnen dru matschaffen, wéi e wëllt liewen, och an engem Alters- oder Fleegeheem. Et gëtt en Eethikkomitee an den Haiser, deen obligatoresch gëtt mat deem Gesetz, wat ënnerwee ass. An da muss de Bewunner och aktiv abezu ginn an d'Opstellen an d'Entwécklung vum Projet d'établissement vun engem Haus, grad ewéi och bei der Evaluatioun vun der Qualitéit zum Beispill.

De Konzept vun der Bienveillance gëtt och duerch dësen Text agefouert. An des Weidere gëtt de Prozess vun der Reklamatiounen an deem Text festgehalen an harmoniséiert. An ech géif proposéieren, dass mer am Kader vum legislative Prozess nach eng kéier dorobber zrëckkommen, well ech mengen, dass dat ganz wichteg ass, déi qualitativ Approche, déi mer an deem Gesetz hunn.

Dann awer nach séier e Wuert zur medezinnescher Fuerschung ënnert der Opsicht vum Héichschoul- a Fuerschungsminister heibannen. D'Literatur zu deem Sujet ass ganz breet. An et gëtt eng Zesummenaarbecht mat verschiddene Partner. Ech denken do zum Beispill un d'Cellule de recherche vum RBS - Center fir Altersfroen, d'Uni Lëtzebuerg mat hirer Fakultéit fir Psychologie a Gerontologie, an dann och d'LUNEX-Universitët zum Beispill, an dann och natierlech eng Zesummenaarbecht mam Gesondheetsministère. An ëmmer erëm kucke mer, et gëtt opgegraff, diskutéiert an och adap-

téiert, wéi eng Fuerschung soll weidergemaach ginn. An natierlech ass et wichteg, och op d'Fuerschung zrëckzegräifen, fir d'Zukunft, den Alter a beschtefalls e gutt an aktiivt Alteren ze preparéieren an och ze liewen.

Dann nach just e leschte Punkt: Am Regierungsprogramm, do gesi mer och vir, dass mer e Plan gérontologique maachen. Dëst eeben, fir besser op d'Phenomeener vum Alter a vum Algi kënnen anzegoen a besser och dorobber preparéiert ze ginn.

Voilà, ech hu probéiert, eng kéier dee ganzen Topo ze maachen. Ech proposéieren - wéi gesot, ech hoffen, dass do den Avis vum Staatsrot geschwéi kennt -, dass mer da kënnen nach eng kéier aktiv an der Kommissioun och iwwert dee Gesetzestext schwätzen, wou dann och méi Récksiicht nach geholl gëtt op de Wëllen an de Wonsch vun den eelere Leit.

Villmools merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools der Familljeministerin Corinne Cahen. Den Här Kartheiser freet nach eng kéier d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.** - Jo, Här President, villmools merci. Ech mengen, wann d'Madamm Minister mer dat erlaabt, wéilt ech awer fir d'éischt op déi Bemierkung vun der Kollege vun der CSV agoen, déi hei just een Element kritiséiert hunn, an ech géif hinnen dann och gär entgéintkommen an am Text vun der Motioun déi Referenz „änlech wéi den Ombudsman fir d'Kanner an de Jonktem“, déi Referenz op den Ombudsman ewechloossen.

Ech mengen, wéi eng Form mer där Struktur ginn, ass net esou wichteg, wéi een Numm mer där Struktur ginn, ass net esou wichteg. Fir eis ass et wichteg, datt et esou eng Struktur gëtt. An dofir ginn ech de Kollege vun der CSV da gär déi Konzessioun an ech hoffen, datt mer hiren Appui da kënnen doduerch kréien.

Wat d'Madamm Minister gesot huet, interpelléiert mech awer op e puer Richtungen. Ech mengen, si huet selwer an hirem Exposé, fir deen ech hir Merci soen, eng grouss Opzielung gemaach vun Instanzen, an dat ass eigentlech souwuel positiv wéi och de Problem. Déi Instanzen, un déi eeler Leit sech kënnen adresséieren fir deen een oder anere Problem, do wär et besser, menge mir, wann eng méi staark Instanz do wär, déi méi un all d'Problemer kéint erugeen, wéi dat am Abléck de Fall ass. Op jidde Fall ass dat och e Wonsch, deen eeler Leit un eis erugedroen hunn, déi wierklech déi Erfahrung gemaach hu mat deem Kontakt mat esou Instanzen a gesot hunn: „Do ass eng Lacune. Do ass e Verbesserungsbedarf.“ Da sollte mer deen ugoen.

Déi Bemierkung, déi mer awer och um Häerz läit, ass déi vum Adapto. Mir wëssen alleguer heibannen, mengen ech, datt déi Haaptursach, fir den Adapto ze reforméieren - d'Madamm Minister huet beschriwwen, a wéi eng Richtung do geduecht ginn ass -, eng finanziell war. Eng finanziell! Et ass fir mech net nozevollzéien, an ech mengen, fir vill aner Leit och net, datt an engem Land, wéinst e puer Milliounen Euro, an notament vun deem selwechte Minister - erlaabt mer dat ze soen, et kléngt poleemesch, mee et stéiert mech -, datt notament dee selwechte Minister, dee fir e puer Milliounen Euro den Adapto an engem Sënn reforméiert huet, datt awer vill Leit manner Mobilitéit hunn, datt dat dee selwechten ass, deen eis an e puer Wochen hei mat engem Budget saiséiert, wou mer 140 Milliounen fir e Militärsatellit ginn, dee schlecht geplangt war.

Ech hunn e Problem domadder. Ech hunn e Problem domadder, datt mer eng Regierung hunn, déi ouni Problem 3,4 Milliarden an d'Europäesch Unioun gëtt op engem Budget, wou mer 100 Milliounen Euro als Lëtzebuerg zrëckkréien, ...

(**Protestations**)

... an dann den Adapto, ...

(**Brouhaha**)

... an dann den Adapto zesummesträicht. Ech hu Problemer, ...

(**Brouhaha**)

... ech hu Problemer mat engem Ëmgang mat éffentleche Finanzen, ...

(**Coups de cloche de la présidence**)

... wou Prioritéite gesat ginn, déi net novollzéierbar sinn.

Ech erënnere mech, d'lescht Woch, oder viru 14 Deeg hu mer hei dem Här Gramegna reprochéiert - an Ärer Partei, Madamm Minister -, datt mer eis Contributiounen zu internationalen Organisatiounen iwwerproportional hunn, datt mer heiansdo véiermol méi bezuele wéi

Ungarn. An do huet den Här Gramegna gesot: „Ma mir sinn houfreg, kënnen méi ze ginn, well et geet eis gutt.“ Mee wann et eis gutt geet, da verst mir net, firwat net 10 oder 15 Milliounen Euro fir d'Mobilitéit vun den eelere Leit hei am Land zur Verfügung stinn. Dat bedauere mir!

Näischt dergéint, datt aner Projete gemaach ginn, näischt dergéint, datt et vill Prioritéite fir Är Regierungsaarbecht gëtt, awer ech mengen, et muss een awer kloer gesinn, datt een net ka finanziell Argumenter beméien, fir hei d'Mobilitéit anzeschränken, wann een op där anerer Säit esou Projete wëllt virundreiwen, wéi dës Regierung et mécht.

Ech soen lech Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci, Här Kartheiser.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Et ass keng Wuertmeldung méi do. Ech mengen, da kënnen mer zum Ofstëmmen iwwert dës Motioun kommen. Ech ginn dervun aus, datt de Vote électronique gefrot ass.

(**Assentiment**)

Vote sur la motion modifiée

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dës Motioun mat 31 Nee-Stëmme bei 26 Jo-Stëmmen a 4 Abstentione verworfen.

Résultat définitif après redressement : la motion modifiée est rejetée par 25 voix pour, 31 voix contre et 4 abstentions.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf (par M. Gilles Roth), Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies (par Mme Diane Adehm), Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Se sont abstenus : MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

6. 7531 - Projet de loi portant

1° organisation d'études spécialisées en médecine à l'Université du Luxembourg ;

2° modification de la loi modifiée du 29 avril 1983 concernant l'exercice des professions de médecin, de médecin-dentiste et de médecin-vétérinaire ;

3° modification de la loi du 28 octobre 2016 relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles

Deen nächste Punkt vun haut de Mëtteg ass de Projet de loi 7531 iwwert de Medezinnstudium op der Uni Lëtzebuerg. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An ech géif direkt d'Wuert un de Corapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här André Bauler, ginn. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

(**Brouhaha**)

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche et de la Commission de la Santé et des Sports

► **M. André Bauler (DP), corapporteur pour le volet Enseignement supérieur.** - Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegen, virun

zwee Joer hat de Gesondheetsministère eng detailléiert Analys iwwert d'Situatioun vun der Medezinn- a Santésberuffer zu Lëtzebuerg an Opdrag ginn, fir esou déi zukünftge Bedierfneser u Personal ze determinéieren. Am Oktober 2019 gouf dunn de Rapport vun der Marie-Lise Lair verëffentlecht, dee gewisen huet, dass eist Land mat engem gréissere Mangel un Doktere konfrontéiert gëtt.

An enger éischer Phas weist d'Etüd Lair, dass Lëtzebuerg ëmmer méi op der Rekrutement vun auslänneschen Dokteren an Infirmieren/Infirmiëren ugewisen ass, well mer net genuch jonk Lëtzebuerger hunn, déi an dës Beruffer ausgebilt sinn. Dës Tatsaach mécht eise Gesondheetssystem extrem verletzlech, zemoos well eis Nopeschlänner ëmmer méi Efforte maachen, fir hiert medezinnescht Personal bei sech ze behalen.

Eng weider Schwächt ass déi héich Altersmoyenne vun de Médecins généralistes a vun den Neurologen, déi den Ament zu Lëtzebuerg praktizéieren. De Previsiounen no sollen 68 % vun der Generalisten a bal zwee Drëttel vun den Neurologen an den nächste 15 Joer an d'Pensioun goen.

Wien erënnert sech net gären un eis dräi Dokteschkolleegen, déi an der leschter Legislaturperiod nach hei an der Chamber waren an déi etlech mol owes um Heemwee Patiente gesinn hunn, wann d'Sitzungen am Plenum vun der Chamber eriwuer waren? Si gehéieren zu där Alterskategorie, déi elo a Pensioun geet oder geschwéi goe kann. Mir erënnere eis och nach gären un hir Disponibilitéit, fir Deputéierten a Ministere Rezepten während der Chambersitzungen ze schreiwen. Denke mer nëmmen un der Kolleg Edy Mertens, ee vun deene rare Medezinner, déi nach bei Wind und Wetter, sonndes wéi wiertes Hausbesich maachen: eng ausstierwend Spezies!

(**Interruption**)

Jo, de Mangel u medezinnescher Aarbechtskraaft gëtt engersäits ëmmer méi grouss, anersäits wiest zu Lëtzebuerg d'Nofro u medezinnesche Servicer, an dat net nëmmen, well d'Awunnerzuel an d'Luucht geet, mee och, well d'Bevëlkerung ëmmer méi al gëtt.

Well meng Kolleegin, d'Corapportrice Francine Closener, lech no menger Ried nach weider Detailler zu der Problematik vum Lëtzebuerger Gesondheetswiese gëtt, konzentréieren ech mech hei just op de Volet Enseignement supérieur.

Wéi gesot, gëtt de Rekrutement am Gesondheetswiese vu Joer zu Joer méi schwéier. Ëmmer manner Lëtzebuerger Studenten orientéieren sech an der Beräich vun der Medezinn. Wann een d'Konklusiounen vun der Etüd Lair nolauschert, läit d'Schold fir dës Problem gréisstendeels beim Mangel u Formatiounsméiglechkeeten am Santésberäich. Déi aktuell Offer vun der Uni Lëtzebuerg géif de Studenten net genuch Perspektiven an den Doktere keng Optionne bidden, fir sech weiderzebilden.

De Moment gi just zwou medezinnesch Formatiounen am Grand-Duché ugebueden: d'Formation spécifique en médecine générale an d'Filière Médecine vum Bachelor en sciences de la vie. D'Offer vun der Uni Lëtzebuerg ass, par rapport zu eisen Nopeschlänner, also wierklech ganz streng limitéiert.

D'Formation spécifique en médecine générale besteet aus engem Stage vu 36 Méint an ass zougänglech fir all Studenten, déi hir Formation médicale de base, also hire Bachelor an hire Master gepackt hunn. De Stage verleeft innerhalb vu Spideeler an Dokteschpraxissen a gëtt vun theoreetesche Coursen op der Uni Lëtzebuerg begleet. No der Reussite vun hirem Travail de fin d'études kréien d'Studenten en Diplôme de formation spécifique en médecine générale iwwerrecht, dee sech um aachten Niveau vum Cadre luxembourgeois des qualifications situéiert.

Zënter 2007 hu bis ewell 115 Studenten dës Formation ofgeschloss a sinn op dësem Wee als Médecin généraliste ausgebilt ginn. Wat d'Filière Médecine vum Bachelor en sciences de la vie betrëfft, offréiert d'Uni nëmmen dat éischt vun den insgesamt dräi Jore vun dësem Héichschoulprogramm. Fir dat zweet an drëtt Joer musse sech d'Studenten dann op enger vun der Partneruniversitéiten an der Belsch, a Frankräich oder an Däitschland aschreiwen.

D'Reussite vum éischte Bachelorjore op der Uni Lëtzebuerg gëtt mat engem Certificat d'études supérieures ausgezechent, mee versprécht allerdéngs keng Garantie, fir op enger vun der Partneruni ugeholl ze ginn. Ausserdeem kënnen sech pro Joer just maximal 100 Studenten an der Medezinnbachelor aschreiwen. Wéi Dir gesitt, ass dës Programm also net immens attraktiv an duerfir ass et kee Wonner, dass déi meescht Lëtzebuerger Medezinnstudenten hir Etüden direkt am Ausland ufänken.

Et wär eigentlech net dramatesch, wann d'Lëtzebuurger Studenten hir medezinnesch Formatioun am Ausland géife maachen. D'Statistike weisen allerdéngs, dass an de leschte Jore vill Medezinnstudenten no hiren Etüden net méi an de Grand-Duché zrëckkomm sinn, a genee do läit de Problem. Mir musse vermeiden, dass eis zukünfteg Dokter, déi mer esou dréngend brauchen, am Ausland bleiwen.

Allerdéngs gëtt et och ëmmer méi schwéier, als Lëtzebuurger eng Plaz an engem auslänneschen Héichschoulprogramm ze kréien. De Mangel u Gesondheetspersonal mécht sech och an aneren europäesche Länner bemierkbar, soudass d'Universitëten ëmmer manner Plaze fir auslännesch Studente reservéieren.

Léif Kolleeгинnen a Kolleegeen, den 22. Mäerz 2017 hat d'Regierung en Aktiounsplang guttgeheescht, fir d'Offer vun de medezinnesche Formatiounen opzewäerten a soumat dem Mangel un Dokteren entgéintzewirken. Ënner anerem gouf decidéiert, fir déi medezinnesch Formatiounen auszebauen, d'Indemnitéite vun de Médecins en voie de formation ze erhéijen an en neie Bachelor an der Medezinn op der Uni Lëtzebuerg anzeféieren.

De Gesetzesprojet, deen ech lech haut virstellen, setzt verschidde Punkte vun dësem Aktiounsplang ëm. An enger éischter Phas fixéiert de Projet ee legale Kader fir d'Organisatioun vun dräi neien Etudes spécialisées en médecine op der Uni Lëtzebuerg. Dës Spezialisatiounen betreffen d'Médecine générale, d'Neurologie an d'Onkologie a solle fir all d'Studenten zougänglech sinn, déi hir Formation médicale de base gepackt hunn.

D'Études spécialisées an der Onkologie dauere fënnef Joer a gi mat engem Diplôme d'études spécialisées en médecine ausgezechent. Dës Spezialisatioun gesäit vir, dass d'Studente während zwee Semesteren Recherche maachen. Duerfir gi si jo och mat engem Diplom belount, dee sech op gläichem Niveau mat engem Doktorat befénnt.

D'Spezialisatioun an der Neurologie ass hei genee d'selwecht organiséiert.

Am Beräich vun der Médecine générale gesäit dës Projet allerdéngs zwee verschidde Parcours vir. Deen éischten dauert véier Joer, dovunner zwee Semesteren, déi an der Recherche gemaach ginn. Genee wéi bei der Spezialisatioun vun der Neurologie an der Onkologie gëtt dës Parcours mat engem Diplôme d'études spécialisées en médecine ausgezechent.

Fir d'Attraktivitéit vun der Spezialiséierung an der Médecine générale ze steigern, féiert den Héichschoulministère en zweete Parcours an dësem Beräich an. D'Studenten hunn deemno de Choix, op déi zwee Semesteren Fuerschung ze verzichten an hir Etüden an nëmmen dräi Joer ofzeschleissen. An deem Fall ginn hir Etüden allerdéngs mat engem Master en médecine générale ausgezechent. Well dës Parcours keng Recherche beinhalt, ass et nëmme logesch, dass d'Studenten an dësem Fall keen Diplom zegutt hunn, deen op gläichem Niveau mat engem Doktorat steet.

Déi theoretesch a praktesch Manéier vu béide Parcours sinn identesch. Den Ënnerschied läit eenzeg an eleng an der Recherche. Et ass ausserdeem wichteg ze betounen, dass béid Diplomer an der Médecine générale den Accès an de Beruff vum Médecin généraliste erlaben.

An enger zweeter Phas adaptéiert dës Projet d'Gesetz vum 29. Abrëll 1983 iwwert d'Beruff vum Dokter, Zännokter a Veterinär. Ënner anerem ginn d'Beruffstitelen vu verschiddenen Dokter geännert an et gëtt eng sougenannt „Carte de médecin“ agefouert. Déi ass jo scho laang gefrot ginn. Mat dëser Kaart kënnen d'Dokteren am Ausland da weisen oder beweisen, dass si zu Lëtzebuerg eng Autorisatioun hunn, fir hire Beruff auszeüben. Och de Service de garde vun de Védokteren an de Finanzement vun dësem gi modifizéiert.

An enger leschter Etapp proposéiert dës Gesetzesprojet eng Ännerung vum Gesetz vum 28. Oktober 2016 iwwert d'Unerkennung vun de beruffleche Qualifikatiounen. Éischtens soll dës Gesetz mat den neisten Ännerungen vun der europäescher Legislatioun alignéiert ginn. Zweetens sollen déi dräi nei Etudes spécialisées en médecine, déi am Kader vun dësem Projet agefouert ginn, an d'Lëscht vun den automatesch unerkannten Diplomer opgeholl ginn.

Zu gudder Lescht sollen all d'Qualifikatiounen, déi vun engem EU-Memberland oder der Schwäiz ausgestallt ginn an déi d'Beräicher vun der Medezinn, der Zännmedezinn, der Déiere-medezinn oder der Pharmakologie betreffen, vun der automatescher Unerkennung profitéieren kënnen.

Här President, fir d'Effikassitéit vun eise medezinnesche Servicer ze garantéieren a kritisches Enkpass un Dokteren ze vermeiden, brauche

mir an Zukunft onbedéngt méi Lëtzebuergesch Personal. Am Numm vun der Demokratescher Partei begrëssen ech dowéinst, dass den Héichschoulministère massiv an d'Offer vun der Uni Lëtzebuerg investéiert a soumat méi jonk Lëtzebuurger fir de Beruff vum Dokter beegeschtere wëllt.

Ech soe Merci fir d'Nolauschteren a gi ganz gären d'Wuert weider u meng Kolleegein, d'Corapportrice Francine Closener.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Bauler. An d'Wuert huet elo d'Corapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Francine Closener. Madamm Closener, Dir hutt d'Wuert.

► **Mme Francine Closener (LSAP), corapportrice pour le volet Santé.** - Merci, Här President. Léif Kolleeгинnen a Kolleegeen, et si grad emol zwou Wochen hier, dass mer hei op dëser Plaz iwwert de Stellwäert vun de Gesondheetss- a Flegeberuffer geschwat hunn, iwwert de Rekrutement an d'Formatioun vun Infirmiëren an Infirmieren, d'Noutwendegkeet vun enger Opwäertung vun hire Karriären a vu besser Aarbechtskonditiounen.

D'Regierung ass gefuerdert, fir an deem Sënn konkret Moossnamen ze proposéieren, an d'Gesondheetsmministesch wëllt jo och an déi Richtung goen. Dat ass e wichteg Bausteen, fir dass eise Gesondheetssystem weiderhin op zolitte Féiss steet.

Een aneren, geneesou wichteg Bausteen ass de Projet de loi vun haut. An den André Bauler huet d'Etüd Lair jo schonn zitéiert, wou genee opgewisen ass, wéi de Manktem un Doktere sech wäert verschärfen, wa mer net géigeteieren. A genee dat maache mer haut heimadder.

Am Moment, an dat ass awer och wichteg, hu mer nach keng Penurie, an deem Sënn, dass bis elo nach keng Gesondheetsservicer hu mussen zougemaach ginn, well net genuch Dokteren do wieren. An awer ass de Problem schonn ze spieren: Generalisten hu manner Zäit, fir Hausbesich ze maachen. Bei Spezialiste muss een dacks ganz laang waarden op e Rendez-vous. Eng etlech Dokteren huele guer keng nei Patient méi un. A während de Garde maachen d'Doktere wuel hiert Beschit, mee jiddweree weess, dass Enkpass entstinn, wann der net méi genuch do sinn.

Wéi gesot, an deenen nächste 15 Joer riskéieren zwee Drëttel vun den Dokter, déi haut praktizéieren, an d'Pensioun ze goen. Derbäi kënnt, dass ëmmer méi Fraen an deene Beruffer schaffen an datt och männlech Dokter, zu Recht, eng besser Balance sichen tëscht Beruff a Famill. Esou wéi a villen anere Beräicher muss een also dervun ausgoen, dass déi nächst Generatioun vun Dokter net iwwer eng ganz Karriär Vollzäit wäert schaffen. An anere Wieder: Fir een Dokter, deen an d'Pensioun geet, brauch ee méi wéi een neien, fir dat Lach ze stoppen, fir dass weiderhin d'selwecht vill Patienten d'selwecht gutt kënne behandelt ginn.

An dann, an dat huet den Här Bauler och schonn ernimmt, kënnt natierlech eis demografesch Entwécklung derbäi. Et ass net kloer, wéi et laangfristeg mam Bevëlkerungswuesstum weidergeet, mee et ass awer sécher, dass d'Liewenserwaardung klëmmt an ëmmer méi al Leit op eng ganz gutt medezinnesch Versuergung ugewise sinn.

Mir stinn hei zu Lëtzebuerg mat deenen Defien net aleng do. D'WHO, d'Weltgesundheitsorganisatioun, huet an hirer Strategie fir 2030 festgehalen, dass et fir allegueren d'Länner an ënnerschiddlechem Mooss eng schwierig Erausfuorderung ass, genuch Gesondheetspersonal auszubilden an ze fideliséieren. Dat féiert noutgedrungen zu engem Konkurrenzkampf, wou finalement ee Land deem anere seng gutt ausgebildete jonk Leit ausspaant, wat d'Önglächheeten am Zougang zur Gesondheetssversuergung verstärkt. D'WHO fuerdert dofir, dass all Land sech engagéiert, fir déi Leit, déi et brauch, selwer auszubilden, a seng Ofhängegkeet vum auslännesche Rekrutement reduzéiert.

Datt mer am Moment nach iwwert d'Ronne kommen, läit ebe just dorun, dass mer massiv am Ausland rekrutéieren, esou wéi mer dat jo och a ganz, ganz ville Beräicher maachen. Et muss ee sech och keng Illusiounen maachen: Mir wäerten och an Zukunft net dorobber kënne verzichten. A mir wëlle jo och guer net ganz dorobber verzichten. Mee mir mussen awer alles drusetzen, fir selwer vill méi auszubilden. Mir därefen net bequiem sinn an einfach all Servicer, déi mer brauchen, am Ausland akafen. Och wa mer um Enn net autosuffisant sinn, ass et an eisem eegenen Interessi, fir eis Besoinen esou gutt et geet selwer ofzedecken.

Mir mussen also richtig vill Effortee maachen, wa mer eise qualitativ héichwäerteg Gesondheetssystem wëllen erhalen. Wann een dat da

matarechent, dass d'Formatioun vun engem Dokter heiansdo wierklech richtig laang dauert, da bedeit dat, dass mer eréischt an zéng oder vläicht och eréischt souguer a 15 Joer en Effet wäerte spiere vun deene Moossnamen, déi mer elo huelen. Et gëtt deemno wierklech richtig héich Zäit.

Här President, et ass wichteg, dass mer hei déi richtig Jalone setzen. Et ass gutt a richtig, dass d'Uni elo bei der Rentrée net méi just ee Joer Medezinnstudium ubitt, mee e ganze Bachelor. Am Ganze sinn eng 1.000 Medezinnstudenten ënnerwee am Ausland, wann een déi considéréiert, déi Bähilëfen ugefrot hunn. Déi meescht studéieren an Däitschland, da Frankräich an op der drëtter Plaz an der Belsch. Dat ass net schlecht, mee mir musse jonk Leit nach besser motivéieren, fir an déi Ausbildung, an déi Beruffer eranzegoen.

An de Fait, dass mer elo e Bachelor ubidden op där enger Säit an d'Formations spécialisées op där anerer Säit an der Médecine générale, an der Onkologie an an der Neurologie, dass ass ee ganz wichteg Schratt. Grad déi dote Spezialisatiounen sinn dee richtige Choix, well an deene Beräicher riskéiert et enk ze ginn. Och well an der Onkologie an an der Neurologie déi lescht Jore ganz vill an der Recherche zu Lëtzebuerg geschitt ass an opgebaut gouf, ass et dee richtige Choix. A wann ee weess, dass neurodegenerativ Krankheete wéi Parkinson oder Alzheimer net nëmmen, awer ganz dacks eeler Leit treffen an eis Populatioun jo, wéi gesot, ëmmer méi al gëtt.

Mir wëssen och, dass nach ganz vill Zorte vu Kriibs net heelbar sinn a mir kënne frou sinn, fir motivéiert jonk Onkologen zu Lëtzebuerg auszubilden, mam Zil natierlech, dass se och heibleiwen.

Déi laang Ausbildung, déi ee brauch, fir Dokter ze ginn, dréit sécher derzou bäi, dass Jonker, déi en attraktive Choix u Formatiounen a beruffleche Perspektiven hunn, net onbedéngt Medezinn wëlle studéieren. Jonk Leit wëllen an engem rasonabelen Zäitraum finanziell onofhängeg ginn, eventuell eng eege Famill grënnen. Et ass dofir ganz richtig, dass mer mat dësem Projet d'Indemnitéiten erhéije fir Dokter, déi an der Formatioun sinn, ebe fir auszegläichen, dass ee mat dësem Studium net an dräi oder véier Joer fäerdeg ass.

Doriwwer eraus muss de Beruff fir Jonker attraktiv sinn. Den Dokteschberuff genéisst an eiser Gesellschaft wuel e gewëssene Status. Et ass awer och kloer, dass et e Beruff ass, wou ee ganz vill muss schaffen, ganz disponibel muss sinn. Wat de Manktem un Doktere méi grouss gëtt, wat den Drock op hir Aarbechtskonditiounen wiisst an d'Bereetschaft, fir sech an deem Beräich ze engagéieren, zousätzlech ofhëlt. Dat ass also eng Kaz, déi sech an de Schwanz bäist.

Här President, ofschléissend e puer Konkusiounen. Éischtens, déi scho besteeend Deelausbildung vun de Generaliste war e gudden Ufank. 115 Leit goufe bannent 13 Joer ausgebild. Déi Dokter, déi déi Formatioun matgemaach hunn, bleiwe gréisstendeels hei am Land, an dat ass jo dann e Succès. Dofir ass et aus Siicht vun der Santé och gutt, dass dee Wee, fir dräi Joer amplaz vu véier ze maachen, bestoe bleift fir déi, déi net onbedéngt nach wëllen zwee Semester Recherche hannendrunhänken, mee ebe séier, vill méi séier wëlle mam Patient schaffen an dann eeben och keen Doktorat maachen.

Zweetens: Déi Spezialisatioun vun der Onkologie an der Neurologie si gutt gewielt an onëmstridden, well mer an deene Beräicher eeben och an der Recherche ganz vill opweises hunn. Den LCSB, de Luxembourg Centre for Systems Biomedicine, huet eng formidable international Renommee. An och d'Zesummespill mat de Centres de recherche fonctionéiert esou, wéi et soll.

Drëtzens: Dat hei ass sécherlech net fir d'lescht, dass mer hei iwwer zousätzlech Formatiounen an der Medezinn op der Uni schwätzen. Et feelt eis zum Beispill och un Aarbechtsdokteren an et wier vläicht sënnvoll, fir och do eng Spezialisatioun an d'A ze faassen. Ganz ofgesi vu villen anere Voleten, wéi zum Beispill e vollstännege Medezinnstudium mat Bachelor, Master a Spezialisatioun, oder vun enger Uniklinik. Alles Voleten, iwwert déi an de Kommissiounssätzungen och vill rieds gaangen ass.

A finalement ass et begrëssenswäert, dass Partenariater an Allianze gemaach gi mat auslänneschen Unien, well mir mussen ee staarke Partner an der Groussregioun bleiwen. Eis Uni huet e gudder Ruff an deen ass och ze verdeedegen. Mir wëlle jo och weiderhin, dass eis Studenten och an d'Ausland kënne goen. D'Partenariater dernieft awer och mat eise Spideeler si Garant derfir, dass d'Ausbildung och praxisorientéiert ass.

Här President, Léif Kolleeгинnen a Kolleegeen, am Numm vun der LSAP wëll ech soen, dass

mir dës Projet de loi begrëssen als e wichtege Deel vun enger Gesamtreform am Gesondheetsswies vu Lëtzebuerg. Eng qualitativ héichwäerteg Gesondheetssversuergung fir jiddwereen ass fir d'LSAP eng absolutt Prioritéit. An dat geet nëmme mat genuch a mat gutt ausgebildete Leit. All System ass ëmmer nëmmen esou gutt wéi déi Mënschen, déi en ausmaachen.

An domadder ginn ech natierlech den Accord vu menger Fraktioun zu dësem Projet a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Closener. An als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Octavie Modert agedroen. Madamm Modert, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Octavie Modert (CSV).** - Merci, Här President, Léif Kolleeгинnen a Kolleegeen, grad an där sanitärer Situatioun, wou mir haut dra sinn, brauch een déi wichteg Roll vun de medezinnesche Beruffer net méi ze ënnersträichen. Genuch Dokter an Fachpersonal ze hunn, ass nach méi evident ginn. An d'Fro no der Disponibilitéit vu Medezinner drängt sech nach méi op. Méi nach wéi soss och ass et opportun, fir de Medezinnstudium zu Lëtzebuerg weider auszebauen.

Dës Gesetz bedeit effektiv - well ech sot: „ausbauen“ - net den Ufank vun Medezinnstudium zu Lëtzebuerg an op eiser Uni, mee et ass eng logesch Weiterféierung vun den Ufäng, e weideren, jo, ganz grouse Schrëtt an der Entwécklung vun de leschten iwwer 15 Joer. Am Joer 2003 hu mir d'Uni gegrennt an am Mee 2004 ass d'Formation spécifique en médecine générale formaliséiert ginn, mam Zil, méi Generalisten op Lëtzebuerg ze kréien.

Esou hunn zanterhier 115 Generalisten hiren Ofschluss zu Lëtzebuerg gemaach an 109 praktizéieren der hei am Land. Dat ass e positiivt Resultat, fir dem Mangel u Generalisten hei am Land entgéintzewirken.

Awer net nëmmen d'Selbstverständnis, fir genuch Dokter ze kréie respektiv heizebehalen, stoung deemools - a sécher och haut - fir den Ausbau vum Spezialisatiounsstudium an der Medezinn. Mee mir sollten eist Fachpersonal och net nëmmen einfach am Ausland ausbilde loosse, mir mussen eis ege Verantwortung iwwerhuelen.

D'CSV stoung 2004 un den Ufäng vun dëser Entwécklung a si steet weiderhin och haut zum Ausbau vun der Medezinnerausbildung.

Dofir stëmme mir dës Gesetz, net awer ouni e puer grondleeënd Froen opzewerfen. Froen, déi leider net gekläert konnte ginn, well d'Gesetz op eemol nach virum Summer muss gestëmmt ginn. Firwat muss et elo iwwert de Knéi gebrach ginn? Dat ass keng gutt parlamentaresch Aarbecht! A bei esou engem wichtige Gesetz wéi deem heite géif dat sech eigentlech imposéieren. An datt et e wichteg Gesetz ass, dass weist schonn d'Tatsaach, dass zwee Corapportere genannt gi sinn. Dat ass dach zimmlech seelen am parlamentaresche Geschéien. An dofir wëll ech och op dëser Plaz der Madamm Closener an dem Här Bauler Merci soe fir hir Berichter haut am Plenum. Si hunn d'Detailer vum Gesetz esou gutt duergestallt, dass mir nächst Riedner eis op eis Positioun konzentréiere kënnen.

Dir Dammen an Dir Hären, mir hunn zu Lëtzebuerg zwar keng laang Traditioun vum Medezinnstudium, natierlech, esou wéi an alle Beräicher vun eiser jonker Uni. Den Hippokrates war och net vun hei. Okay, de Péiter vun Uespehl war et zwar, ass awer net hei als Dokter ausgebild ginn. A wat mir haut dofir brauchen: Mir brauche Qualitéit an der Ausbildung, mir brauche genuch gutt ausgebildete a kompetent Formateuren. Mir mussen Exzellenz a Qualitéit ubidden, fir exzellente Medezinner ze kréien an eng qualitativ Medezinn a fir esou déi gutt ausgebildete Spezialisten, ëm déi et jo haut geet, och duerno hei als Dokter ze behalen. Mir brauchen Zesummenaarbecht mam Ausland: an der Unerkennung vun eise Medezinnsdiplomer, fir d'Ausbildung, fir Stagen, mat hire Proffen. A mir brauchen Infrastrukturen. Do mussen nach Ustrengunge gemaach ginn.

Lëtzebuerg läit mat 2,3 Dokter op 1.000 Awunner méi déif wéi den internationale Verglach. Vun eise Medezinnstudenten am Ausland kommen der ronn 30% net zrëck, fir hei am Land ze praktizéieren. Mir mussen also Attraktivitéit schafen, fir Medezinnstudenten unzézien. Mir därefe keng Weeër zoumaachen

duerch de Curriculum, iwwer Sproochen, duerch feelend Accorden oder Partenariater, déi net ofgeschloss ginn.

Bréngt dëst Gesetz awer op alle Punkten déi gewéinst Attraktivitéit? Dat ass net esou sécher! Dat si Froen, déi mir léiwer erkläert a gekläert kritt hätten, éier mir hei ofstëmme mussen. An dat ass fir eis e Bemoll an dësem Gesetzestext.

D'Haaptknackpunkte vun dësem Gesetz sinn déi zwou verschidde Filiëren, fir Generalisten auszubilden. E Master en médecine générale kritt een no dräi Joer respektiv sechs Semesteren Études spécialisées. Déi zweet Formations-filière fir Generalisten hei zu Lëtzebuerg besteet aus véier Joer respektiv aacht Semesteren no der Basisformatioun. Da schléissen dës Generalisten of mat engem Diplôme d'études spécialisées en médecine dans la discipline de la médecine générale. Dat ass einfach ze verstoen. Den Ennerscheed zum Master besteet dran, zwéi Semester Recherche maachen ze mussen.

Mee wat gëtt bezweckt mat dësen zwou Schinnen? Mir wëlle keng Zwouklassemdezinn zu Lëtzebuerg, firwat kréie mir dann Zwouklasse-generalisten? Ass dat gutt, datt et elo am Land zwou Zorte Generaliste gi wäert, déi op zwou Schinne vun där selwechter Uni ausgebild ginn, déi jo awer déi selwecht Medezinn an déi selwecht Consultatioun maachen, déi déi selwecht Akte setzen, no där selwechter Nomenclature schaffen an deene selwechte Konditiounen, awer mat ënnerschiddlechen Diplomer vun enger an där selwechter Universitéit kommen, vun eiser Uni.lu?

An da kënne se och nach allen zwéi den Titre professionnel „docteur en médecine générale“ féieren. Wat bréngt dat der Medezinn? Wat bréngt dat an der Praxis, deen Ennerscheed hei? Dat schaaft keen Attraktivitéitsplus, wéi mir eis et wënschen. An do sinn ech och enger anerer Meenung wéi den Här Rapporteur Bauler et gesot huet.

Mir hunn, Här Minister, vun Äre Beamten en Deel Erklärungen an der Kommissioun zu dëse Froe kritt. Dat muss ee soen. Awer, si iwwerzeegen net! D'Erklärung, d'Dokterevertreieder hätten dat gefrot, steet op wackeleger Féiss. Ech hunn aner Échoen dozou. A virun allem och de Collège médical wiert sech a sengem Avis zimblech vehement do dergéint. Hien ass géint zwéi verschidden Ausbildungsweeër a fir eng dräijäreg Formatioun fir d'Generalisten.

D'Informatioun, datt de Lëtzebuerger Qualifikationskader fir den Niveau 8 virgesäit, datt ee Fuerschung derbäi muss gemaach hunn, hält och d'Strooss net ganz. Éischtens gesäit d'Direktiv dräi Joer vir fir d'Spezialisatioun als Generalist. Zweetens steet déi Prezisioun an engem Règlement grand-ducal vun 2017. Wat verhénnert, e Règlement ze änneren? Schliisslech ass dat op dësem Punkt net vun der EU-Direktiv verlaangt. Et ass eng intern Lëtzebuerger Kichen an et ass eng zimblech dogmatisch Approche zur Rechercheaktivitéit während dem Studium.

Wat bréngt, dréttens, ee Joer Recherche ouni Ofschluss? Dat ass einfach an d'Blot eran. Wouzu soll dat féieren, fir einfach e bëssen dra schnupperen ze sollen? An dat, nodeems ee schonn néng Joer Uni hannert sech huet! D'Doktere brauche vill praktesch Formatioun an Erfahrung.

Ech sinn e bësse „sur ma faim“ bliwwen iwwert d'Meenung vun de Majoritéitsparteien heiriver. Si hätten mech interesséiert gehat. Si hätten mech och vläicht souger iwwerzeegt gehat, well et si jo schliisslech och Parteien derbäi mat laangjäreger Erfahrung an der Gesondheetspolitik, déi mir vläicht hätte kënne plausibel maachen, datt dat net richtig wär, wat ech hei soen. Dofir hat ech jo och gefrot gehat, datt mer eis nach kéinte weiderféierend iwwert déi Saach ënnerhalen. Wat awer net de Fall war!

Ech muss och weider dozou ausféieren, datt déi zwéi Semester Recherche hei zu Lëtzebuerg musse gemaach ginn - esou gesäit d'Gesetz et vir -: Ass et da geduecht, fir bëlleger Aarbechtskräften fir d'Fuerschung hei am Land ze bréngen? Alles dat ass net schlëseg, och wann et an dem Règlement grand-ducal esou virgesinn ass. Allez, kommt dach net der dermat, mat engem Règlement grand-ducal, deen dat do diktiert!

Wouranner, wat a wou sollen d'Generalisten da fuerschen? Wat bréngt ee Joer, dat einfach esou do an der Luucht hänkt? Wéi gëtt dat Joer unerkannt, wann et keng Ofschlossaarbecht dofir gëtt? Dat gëtt et och soss néierens. Wat ass also de reelle Méiwäert vun dëser Dispo-

sitioun a vun dëser Zwouschinnenausbildung fir Generalisten? Dat ass net kohärent.

A wéi gesot, fir méi Erklärungen ze kréien, Här Minister, wollt ech, datt d'Kommissioun den Directeur de l'enseignement médical vun der Uni aluede géif. Dat war leider net gewollt, soudatt ech elo bei där Meenung bleiwe muss, datt et net kohärent ass. Wann Dir elo sot, Här Minister: „Ma et ass e Choix politique“, da geet dat als Erklärung awer net duer. Och e Choix politique muss plausibel an novollzéierbar sinn, soss kann een och einfach eng Mënz geheien. Dat ass also net kohärent, dat hei.

Eng aner Fro, déi sech och stellt, ass déi, wéi een Ofschlosstitel déi Medezinner no zéng oder eelef Joer Studéiere kréien: no zéng Joer en Doktertittel, dat heescht mat Doktorat gläichstellen, oder et, wéi eeben an dësem Gesetz, „Diplôme d'études spécialisées en médecine“ nennen? Och do ginn d'Meenungen an d'Avisen ausereen. Och do hu mir Äntwerte kritt a geäntwert kritt, et wär net mat engem Doktorat oder Ph.D. gläichstellen, well et manner Fuerschung wär a keng Thees soutenéiert gëtt.

A verschiddene Länner ginn allerdéngs - wann och net iwwerall, dat ass zwar richtig - d'Studie mat engem Doktoratsgrad ofgeschloss. An eise lëtzebuergesche Cadre des qualifications schreift eebe just an den Niveau 8 zwéi Diplomer an: éischtens en Doktorat, zweetens dësen Diplôme d'études spécialisées en médecine. Also ass et dach dee selwechten Niveau! Am Rapport heescht et iwwerengs dozou, et wär „peu équitable“, datt een en Doktorat kritt oder eeben net en Doktorat kritt, just jee nodeem, a wéi engem Land een de Medizins-ofschloss mécht. An och dat bedeit en Attraktivitéitsverloscht fir Lëtzebuerg.

Alles dat, léif Kolleeginnen a Kolleegen, hätten ech gär de Studiendirekter vun der Uni gefrot. Hie soll den neie Studiengang op d'Bee setzen. An ech hat mat Nodrock gefrot, hien an der Kommissioun héieren ze kënne, fir méi Erklärungen ze kréien, entweder nach kuerzfristeg d'lescht Woch oder awer an nächster Zäit, dann hätten d'Gesetz no der Rentrée parlementaire gestëmmt kënne ginn. Och d'Unhéiere vun de Fachleit vum Terrain, mengen ech, wär immens wichtig gewiescht bei dësem Gesetz, datt mer dat och an der Kommissioun hätte kënne maachen. Ech bedauern, datt dat net zougestane gi war.

Dofir, Här President, freet d'CSV, datt de Medezinnstudiendirekter am Hierscht an d'Héichschoulkommissioun kënn, fir d'Deputéiert iwwert d'Opstelle vun dem neie Studiengang an de Spezialisatiounen ze informéieren. Ech iwwerreechen lech dës Demande, Här President.

(Mme Octavie Modert fait le dépôt d'une demande de convocation.)

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci.

► **Mme Octavie Modert (CSV).** - E Gesetz wéi dat hei sollt net „comme une lettre à la poste“ an de Chamberskommissioun behandelt musse ginn. Eng gutt Medezinn ze kréien, bedéngt och, datt d'Deputéiert an der Kommissiounsarbecht d'Gesetz detailléiert analyséieren an eenzel Dispositiounen hannerfroen. Ech hätten léiwer zefriddestellend Erklärungen kritt, wéi d'Froen hei nach eng Keier opwerfen ze mussen. Firwat dës Hetz? D'Uni muss de Curriculum emol eréischt opstellen. Dat huet se och net fir de September fäerdeg. A souwisou gëtt d'Spezialisatiounsstudium net fir d'akadeemescht Joer 2020/2021 ugebueden. Wat stécht also wierklech derhanner? Oder ass et, well d'Regierung scho vill Verspéidung an dësem Dossier huet? Ass dat déi richtig Ursach?

2017 hat de Regierungsrat entscheet, an de Conseil de gouvernance vun der Uni dräi Méint virdrun, datt fir d'éischt d'Spezialisatiounen ausgebaut solle ginn, jo géife ginn, an duerno eréischt de Bachelorstudium an der Medezinn agefouert gëtt. De Bachelor fänkt elo am September un, awer d'Études spécialisées sinn nach net do! Dobäi sollt scho fir d'Joer 2018/2019 d'Formation de spécialisation an der Neurologie an an der Oncologie médicale ugoen. Awer dës Projet de loi ass eréischt 2020, am Februar dëst Joer, deposéiert ginn. Erkläert eis, Här Minister: Wéi kann dat da sinn?!

Et wäeren och, hunn ech gesot kritt, déi méi héich Indemnitéiten un d'Médecins en voie de formation, déi da géifen éischter kënne ausbezueelt ginn. Okay. Allerdéngs sinn déi och am August 2019 eng Keier ugehewe gewiescht ginn. Dat ass also nach net esou ganz laang hier.

An dann natierlech ass en Avis motivé vun der Europäescher Kommissioun do iwwert d'Diplomerkennung. Do besteet och e „cavalier législatif“ an dësem Gesetz. Déi huet deen Avis awer 2018 der Regierung zougestallt gehat: Dat sinn zwéi Joer hier. Zwéi Joer, éier Dir e Gesetz dozou bruecht hutt - dat kann een also

och net méi als Argument fir d'Dränglechkeet gëlle loosse.

Wou d'Urgence also elo louch, datt mer dat elo onbedéngt nach hu missen haut oder dës Woch ofstëmme, kann ech bis op Weideres net gesinn. An ech bedauern dofir, datt mer net nach méi Meenungen, Avisen a Fachkenntnis dozou konnt an der Kommissioun anhuelen.

Ech muss awer och zougestoen, op eng Demande vun der CSV sinn de Ministeren hir Vertreieder agaangen: Ech hat gefrot, datt den Titre professionnel, deen d'Doktere sech mat dësem Gesetz ënner hiren Numm sette kënnen a sech esou „Docteur en médecine de ...“ nennen därefen, muss op d'Zännokteren an och op d'Veterinären ausgedee ginn, well soss wär et e Verstoss géint de Gläichheetsprinzip. D' Demande ass och nokomm ginn. An domadder stellt d'Gesetz dann och dës Dokterinnen all gläich am Benotze vum Titre professionnel.

Dir Dammen an Dir Hären, d'Regierung muss sech eng Rei weiderféierend Froe stellen, an ech profitéieren, fir se haut un den Héichschoulminister ze stellen, well en an der Kommissioun net derbäi war. An hie muss dat och haut fir d'Gesondheitsministesch matbeantworten, souwäit wéi dat méiglech ass.

Déi Fro, déi sech stellt, ass natierlech déi vun enger Medical School: Wéi stitt Dir zum Ausbau vum zweeten Zyklus vun der Formation de base an der Medezinn op der Uni? Wéi ass et mat enger Uniklinik zu Lëtzebuerg? Mat wéi engen auslänneschen Universitëitsklinik bestee haut eng Zesummenaarbecht? D'Médecins en voie de spécialisation mussen haut wéinstens Stagen op eng Uniklinik kënne maache goen.

Den Encadrement vun de Medezinnstudenten ass ganz wichtig fir d'Attraktivitéit vum Medezinnstudium zu Lëtzebuerg. An dofir muss et och eng ugepasst Wunnengsoffer gi fir si a genuch Studentewunnengen, wa se nach keng Famill hunn. Och dat dréit zur Attraktivitéit bäi. Respektiv muss ee vläicht froen: Gëtt d'Studentewunnengsugebuert erweidert op familiefreundlech Strukturen? Well grad an dësem Beräich komme vill Leit och aus dem Ausland heihinner studéieren, déi méi al sinn an dofir vläicht schonn eng Famill hunn.

Eng aner Fro, déi ee sech, denken ech, och sollt eng Keier stellen, ass: Mussen d'Medezinner an der Fachausbildung net e spezifesch Statut kréien? An Däitschland gëtt et de Statut vum „Assistenzarzt“. Natierlech géif dat eng Ännerung vun dësem Gesetz bedéngen. Et géif awer vläicht méi Attraktivitéit fir de Standuert, de Medezinnstanduert Lëtzebuerg bréngen.

Weiderbildung a Fortbildung vun den Dokterinnen, dat ass e Must. Wéi eng Roll wëllt d'Uniherranner spillen? A ganz besonnesch natierlech eng Fro: Hu mir genuch Proffen a kompetent Formateuren op der Uni? Wéi ass d'Zesummenaarbecht mat aneren Héichschoulen op dësem Punkt?

A schliisslech an endlech eng wichteg Fro: Ma wéini fänkt dann dat éischt Joer Spezialisatiounsausbildung elo konkret un?

Et bleift, Här Minister, datt et wichteg ass, Ofschlëss vun Accorden iwwert d'Zuel vu Plazen fir Medezinnstudenten nom Bachelor notament mat belschen Autoritéiten a mat den däitsche - wann och dezentraliséierten - Instanzen ofzeschlëssen. Firwat sinn déi Ofkommenen nach net do? Mat Frankräich ass jo scho laang eppes gemaach ginn, do hutt Dir ënnerschriwwen. Well fir d'CSV bréngt de Bachelor just eppes, wann duerno garantéiert ass, datt eis Studenten no hirer Formation de base op enger anerer Uni weiderfuere kënnen. Soss mécht et kee Sënn, e Bachelor zu Lëtzebuerg anzeféieren, wann eis Studenten duerno awer keen Zougang zu auslännesche Medezinnfakultéiten kréien, an de Problem vun haut bleift da bestoen. Dëst ass also e weesentlechen Aspekt.

Fazit: Et muss eng Evaluéierung gemaach ginn, an dat och fir ze wëssen, a wéi enge Spezialisatiounen mir zu Lëtzebuerg Medezinner ausbilde sollen. Mir ass geäntwert ginn: „Neurologie, Onkologie a Generalisten“, esou wéi et elo am Gesetz ass, „sinn ausgewielt ginn, well do an den nächsten 10 bis 15 Joer vill Doktere pensionéiert ginn.“ Ech denken, d'Analys vum Bedarf no Dokterinnen muss méi déif goe wéi de Pensiounsalter. Wéi ass et mat Aarbechtsmedezinner, dat ass schonn opgeworf ginn, oder mat Geriateren, mat Kardiologen a Pediatere oder Anästhesisten? Ech mengen, déi Aarbechtsgrupp, déi Dir elo asetzt, kann net ouni eng Methodologie a Krittäre schaffen. Awer fir Lëtzebuerg méi attraktiv fir d'Medezinner ze maachen, mussen an Zukunft nach aner Spezialisatiounen méiglech sinn.

Kolleeginnen a Kolleegen, et bleiwe vill Erausforderungen. Et sinn awer och vill Erwaardungen do! Ganz sécher musse Weiderentwécklungen kommen. D'Regierung muss weider

hannendrubleien a liwweren. Mat dësem Gesetz eleng ass et net geden.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Medezinnstudien zu Lëtzebuerg auszubauen ass e wichteg Uleies. Dofir si mir mam Prinzip vum Gesetz averstanen, fir hei am Land Spezialisatiounen am Beräich vun der Médecine générale, der Oncologie médicale an der Neurologie ze organiséieren. De Prinzip ass eis esou wichteg, datt mir d'Gesetz matstëmme, och wa mir e grouse „Jo, mee ...“ ausdrécke mussen, well mir e wichteg Gesetz och gär richtig opgestallt hätten an dofir gär Erklärungen a Confirmatiounen kritt hätten. Schued, datt dat net méiglech war! Well et geet, an et geet nëmme, ëm Qualitéit, ëm d'Offer vun enger gudder medezinnescher Ausbildung hei am Land. Et geet ëm gutt Medezinn, well et geet ëm de Patient. Et geet ëm Mënschen, ëm de Mësch. An doriwwer eraus geet et drëm: Wéi bleift eis Gesellschaft gesond, an allen Hisiichten?

Villmools merci!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Modert. Nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Carole Hartmann. Madamm Hartmann, Dir hutt d'Wuert.

► **Mme Carole Hartmann (DP).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wa mir duerch de Covid-19 eppes ganz Wichtige bäigeliert hunn, dann ass et alleguer déi Leit wäertzeschätzen, déi a sougenannte „system-relevante“ Beruffer schaffen. An do denke mer natierlech allegueren an dëser sanitärer Kris fir d'alleréischt un d'Gesondheitsberuffer. Dokterinnen, Infirmeren, Aide-soignantes, Hiewammen, si allegueren schaffen onermiddlech fir d'Wuel vun eis allegueren a fir d'Wuel och vum ganze Land. Mir hunn hinnen an de leschte Wochen esou oft Merci gesot wéi nach ni virdrun. Ma ech si frou, datt elo och konkret Ännerungen an der Formatioun ëmgesat ginn, op déi vill Medezinnstudente scho laang gewaart hunn.

Et ass richtig, datt hei schnell geschafft ginn ass. „An der Hetz“ ass awer net ganz richtig. D'Analys, déi par rapport zu dësem Projet de loi, article par article, gemaach ginn ass, war nämlech eng ganz ausféierlech. An der Héichschoulkommissioun hu mer während ganz ville Sitzungen iwwert dës Projet geschwat. An dat weist och d'Wichtigkeet, d'Importenz, déi dës Sujet hei an der Chamber fir allegueren d'Deputéiert huet.

Bis elo konnt een zu Lëtzebuerg dat éischt Joer Medezinn hei studéieren. Do dernieft gëtt eng spezifesch Ausbildung vun dräi Joer an der Allgemengmedezinn op der Uni Lëtzebuerg ugebueden, déi een no engem Basismedezinnstudium maache kann an déi et erlaabt, hei am Land als Generalist ze schaffen. De Bachelordiplom an der Medezinn, deen elo derbäikënn, ass e wichtige Schrëtt fir eist Land. En erméiglecht deene Jonken net nëmme eng verbessert Ausbildung, en dréit och zur Attraktivitéit vun eise Land bäi. Am Ausland sinn d'Plazen am Medezinnstudium begrenzt an de Konkurrenzkampf ass grouss. All zousätzlech Offer u Studieplazen ass dowéinst e wichtige Bäitrag fir d'Verbesserung vun eise Gesondheitssystem.

Am Joer melle sech ronn 400 Jonker op 100 fräi Plazen am éischte Joer Medezinn. Am Schouljoer 2018/2019 waren insgesamt 1.000 Studente fir Medezinn hei oder am Ausland ageschriwwen. Dat geet aus den Demanden fir d'Studentenhëllef ervir. Den Interessi um Beruff ass also definitiv do.

Mir all kennen awer och den detailléierte Rapport iwwert d'Gesondheitsberuffer vun der Madamm Lair, dee verdäitlecht huet, datt mir an den nächste Jore mat enger Penurie un Dokterinnen rechnen mussen. D'Demokratesch Partei huet eng déifgräifend Analys zu dëser Situation gemaach. Am gesamte Gesondheitssektor muss et zu déifgräifende Reformen kommen, a mir wäerten eis Propositionen dozou nach dëst Joer virstellen.

D'Penurie un Dokterinnen a Gesondheitspersonal huet nämlech verschidde Grënn, deene mat verschiddene Mesuren entgéintgewierkt muss ginn. Engersäits wüsst eis Bevëlkerung a gëtt och ëmmer méi al. A mam Alter tauchen och méi chronesch Erkrankungen op, déi e méi intensive medezinnesche Suivi verlaangen. Anersäits ass d'Altersmoyenne vun eisen Dokterinnen och relativ héich an et kommen der net genuch no, déi sech ëm all d'Patienten këmmere kënnen. Dat bedeit: Ëmmer manner Doktere musse sech ëm ëmmer méi Patientinnen këmmere.

Mir gesinn déi éischt Unzeeche vun der Penurie schonn haut: Hausdokteren, déi keng nei Patientinnen unhuele kënnen, well se der schonn ze vill hunn, Waardezäite bei de Spezialisten,

net vun e puer Deeg, mee vun e puer Méint. Mir müssen dofir elo handeln, fir datt sech dës Situatioun net nach verschlëmmert.

Eng vun deenen Handlungen ass d'Gesetz vun haut vum Héichschoulminister Claude Meisch, mat deem mer de Bachelor an dräi medezinneschen Disziplinnen aféieren: an der Allgemeng-medezinn, der Neurologie an der Onkologie.

Mir müssen nämlech onbedéngt méi Medezinner hei am Land ausbilden. Mir si vill ze ofhängeg vum Ausland, souwuel beim Studium wéi och beim Rekrutement vun Dokteren. D'Spideeler schaffen haut scho mat Headhuntern zesummen, fir géiegent Personal ze fannen. Dat seet am Fong schonn alles. D'WHO huet et all hire Memberstaaten un d'Häerz geluecht, d'Ofhängegkeet vum Ausland, wat de Rekrutement vun dem Gesondheetspersonal betrëfft, ze halbéieren. An als konkret Measure gëtt d'Reform vun der Formation opgeléicht.

Här President, wann dëst Gesetz gestëmmt ass, da bitt d'Uni Lëtzebuerg den éischten an den drëtten Zyklus, also de Bachelor an den Doktorat, an der Medezinn un.

Mir müssen awer och iwwert den zweeten Zyklus, also iwwert de Master, hei am Land schwätzen. Dee wär wichteg, engersäits, fir d'Ausbildung hei am Land ze komplettéieren. Soulaang een Zyklus feelt, fir deen d'Studenten eng Plaz am Ausland fanne müssen, klëmmt nämlech de Risiko, Studenten ze verléieren. Anerersäits muss ee bedenken, datt de Master an engem ganz wichtege Alter gemaach gëtt. Et ass den Alter, wou déi jonk Leit sech bannen a wou deemno souwuel privat wéi berufflech Entscheedunge getraff ginn. Wann ee sech an dëser Zäit fir e Studium am Ausland befëhnt, dann ass et duerchaus méiglech, datt ee sech och derfir entscheet, net zrëck op Lëtzebuerg ze kommen.

Esou geet et aktuell bei ville lëtzebuergesche Medezinnstudenten, déi sech dann am Ausland etabléieren an net onbedéngt zrëckkommen. Et ass dowéinst wichteg, datt mer och e Masterstudiegang an d'Ae faassen an zesumme mat den Acteurs vum Terrain diskutéieren.

Wéi gesot ass d'Gesetz vun haut e wichtege Schratt, fir eise Gesondheetssystem ze stäerken. A weider Mesurë müssen nokommen.

Eng dovun ass d'Opwärtung vun de Fleegeberuffer. Nieft der Introductioun vun engem „Chief Nursing Officer“, deen d'Regierung an der Fleegepolitik berëit, gëtt och eng Reform vun der Ausbildung vun de Gesondheetsberuffer ënnersicht. Ee Comité interministériel krut den Optrag, dofir konkret Proposen auszeschaffen.

E Bachelor fir d'Infirmieren an d'Infirmière kéint e weidere wichtege Schratt fir eise Gesondheetssystem sinn.

► **Une voix.** - Très bien!

► **Mme Carole Hartmann (DP).** - Dëse géif net nëmmen zu enger Opwärtung vum Beruff bäidroen, mee den Infirmieren an Infirmière besser berufflech Perspektiven erméiglechen, virun allem bei hirer Weiterbildung. Mat engem Bachelor hätte si d'Méiglechkeet, e Master ze maachen a sech zum Beispill an der Radiologie, der Chirurgie oder enger anerer Spezialisierung weiterzubilden. Besser ausgebildete Fleegepersonal dréit nämlech och zu enger besserer Qualitéit vun eisem Gesondheetssystem bäi.

Aus der aktueller sanitärer Kris mussen mir Léieren zéien, fir an Zukunft an eisem Gesondheetssektor besser opgestallt a virbereet ze sinn. D'Reform vun der medezinnescher Ausbildung mécht den Ufank, mee et hält mat Sécherheet net heimadder op.

En attendant ginn ech selbstverständlech den Accord vun der DP-Fraktioun zu dësem Text a soenlech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Madamm Hartmann. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mam Gesetzesprojekt 7531 maache mer e wichtege a richteg Schratt, fir eis och an Zukunft genuch Dokteren zu Lëtzebuerg ze sécheren. Am Moment kann een net vun engem allgemenge Mangel schwätzen, mee dat ass ënner anerem drop zrëckzuféieren, dass ganz vill Dokteren aus dem Ausland de Wee op Lëtzebuerg fonnt hunn.

Allerdéngs bliwen och eng Rei vu Lëtzeburger Dokteren am Ausland, wa se bis ausgebildet sinn. An ech mengen, et wär net oninteressant, fir gewuer ze ginn, wat genee d'Ursache sinn - do gëtt et Pisten an der Etüd Lair -, a wat fir enge Beräicher dass dat ass an ob et net Argumenter ka ginn, fir se erëm op Lëtzebuerg ze kréien. Mee bon, wann een esou vill auslän-

nesch Dokteren zu Lëtzebuerg huet, dann däerf een och net de spatze Méndche maachen, wann déi eng oder déi aner Dokteren am Ausland bliwen. Dat ëmsou méi, well se do ausgebildet ginn. An hei ass vläicht e wichteg Argument, fir dass der méi zu Lëtzebuerg bliwen.

Eis Medezinnstudenten hunn an deene leschte Joren ëmmer erëm drop higewisen, dass Efforte beim Rekrutement, bei der Ausbildung, bei den Aarbechtskonditiounen, bei de Subside fir Medezinnstudenten ze maache sinn. D'Etüd Lair, déi de Gesondheetsministère an Optrag ginn huet, huet e seriösen Handlungsbedarf bei bal alle medezinnesche Beruffer, ob Dokter oder Fleegepersonal, festgestallt. An d'Regierung krut hei wichteg Informatiounen - mir och -, fir op Problemer, déi bestinn oder sech ukënnen, ze reagéieren.

Ech mengen, et ass zu Recht drop higewise ginn, dass déi aktuell Gesondheetskris gewisen huet, wéi wichteg e solidaresch opgebauten, e performante Gesondheetssystem mat guddem a motivéiertem Personal ass. Wann also nach e Beweis ze erbrénge war: Deen ass sécher an deene leschte Méint erbruecht ginn! An e wäert och nach an deenen nächste Méint müssen erbruecht ginn. Dofir si mer, mengen ech, deene Leit, déi un der wiischer Front schaffen, méi wéi e Merci schëlleg, mee kloer Handlungen um Terrain. An dat hei ass ee Bausteen do derfir.

Dofir ass dat Gesetz, iwwert dat mer haut schwätzen, och an deem dote Kontext ze gesinn. Den Ausbau vun der medezinnescher Ausbildung ass net eréischt zënter gëschter an der Diskussioun. An um Terrain gouf et och ganz gudd Initiativen.

An der Vergaangenheet hate mer jo, wat d'Basisausbildung hei zu Lëtzebuerg ugeet - do ass drop higewise ginn -, just ee Joer op der Uni Lëtzebuerg, a Virgänger. 2004 gouf iwwer Règlement grand-ducal de Wee fräi gemaach fir déi spezifesch Ausbildung vun den Hausdokteren no der medezinnescher Basisausbildung. An ech mengen, et ass d'Geleechenheet, fir op dëser Plaz de Pionéier vun där doter Ausbildung e ganz, ganz häerzleche Merci ze soen! Well ouni si wär et déi dote spezifesch Ausbildung net ginn! An et setzen der hei am Sall, déi matkritt hunn, dass hinnen déi dote Schrëtt net ëmmer liicht gemaach gi sinn, well se net, wéi elo an Zukunft, feste Bestanddeel vun der Uni gi sinn, mee éischter sou als Handwierker ugesi gi sinn a mat vill, vill Engagement, vill, vill Aarbecht an, nujee, weineg Loun dat doten hu missen oprechterhalen.

An ech wollt dervu profitéieren, fir den Doktere Kraus, den Dokteren Haas, Tabouring, Rausch, Flamang a Stein e grouse Merci ze soen, well si d'Piliere vun där doter Ausbildung waren a bewisen hunn, dass eng spezifesch Ausbildung duerchaus hei zu Lëtzebuerg méiglech ass. Well si hunn domat Dieren opgemaach, déi ouni si vläicht zoubliwwen wäeren.

A si hunn et duerch hiren Engagement fäerdegbruecht, an deene leschte 15 Joer ëmmerhin awer - an dat ass am Rapport nozelen an et ass och vun de Kolleegen, déi viru mer geschwat hunn, erasgestrach ginn - 115 Generalisten, Hausdokteren, Familljendokteren, Vertrauensdokteren, wéi Der et wëllt nennen, auszubilden, wichteg Glidder an der Gesondheetsketten, ouni déi, wann et se net géif ginn, eise Gesondheetssystem ganz seriö Problemer hätt.

A wa mer wëssen, dass d'Zuel vun de Generalisten hei zu Lëtzebuerg am Verglach zum Ausland relativ bescheiden ass, dann ass deen doten Apport vun deene Leit net genuch ze wierdegen! Dat ëmsou méi, well quasi all déi, déi hei zu Lëtzebuerg ausgebildet gi sinn, och hei am Land bliwwen sinn, entweder a Gruppepraxissen eragange si bei hir Maitres de stage oder sech selbststänneg gemaach hunn an an der Zwëschenzäit d'Piliere vun eisem Gesondheetssystem gi sinn.

Mam Projet, deen eis haut virläit, gëtt déi schrëttweis Integratioun vun dëser Ausbildung an d'Uni Lëtzebuerg elo ofgeschloss. Dat war, wéi gesot, keen einfache Prozess. An eng vu menge Virriednerinnen, oder zwou vu menge Virriednerinnen, déi wëssen, dass et net ëmmer esou evident war, dass d'Uni gesot huet: „Wëllkomm Dir alleguer an eisem Schouss!“ Dat ass awer elo de Fall. An Eenzelner vun hinne kréien och den Titel vun Professeur associé. Anerer hunn e schonn op anerer Universitëten. Dofir ass et nëmme richteg, dass si dat och op eiser Universitët kréien.

Doniewent, mengen ech, hu mer als Basis fir den Ausbau vun der Grondausbildung keen neit Gesetz gebraucht. Déi Méiglechkeet gëtt et am Unisgesetz, dass mer kënnen vun engem op dräi Joer Basisausbildung bis op de Bachelor eropgoen. Doniewent hu mer dat Gesetz awer hei gebraucht, fir aner Spezialitéiten am Beräich Onkologie an Neurologie kënnen unzébidden.

Meng Virriednerin huet drop higewisen: Scho virun zéng Joer ass iwwer eng sougenannt medezinnesch Fakultët hei zu Lëtzebuerg geschwat ginn oder eng Medical School. Deemools war rieds, fir de Guet, den Zwillingbrudder oder d'Zwillingsschwëster, vun der Manchester Medical School hei op eisen Unisystem ze praffen. Bon, dat war eng Iddi. Ech muss allerdéngs soen, dass mir an och der Ministesch fir Recherche déi doten Iddi net bis zum Schluss geschmaacht huet, well et eng Inselléiung war. An dat, wat mer net verdroen an deem dote Beräich, dat sinn Inselléiungen.

An dat ass den Avantage vun dësem Projet: Dee Projet, dee mer haut virleien hunn, dee setzt op staark Partnerschaften. E setzt op Synergie mat Universitëtspartner ronderëm eis. E setzt op Synergie mat Kliniken. E setzt op Synergie mat eise Centres de recherche, sief dat den LIH, de fréiere CRP-Santé, oder sief dat den LCSB, den Zentrum fir biomedezinnesch Systemer oder fir Bioinformatik.

Dat ass eng riseg Tromp, déi eenzel Universitëten net hunn. Well hei kënnen nei Creneauen ugebuede ginn op der Lëtzeburger Universitët, déi d'Medezinn vun der Zukunft duerstellen. D'Bioinformatik wäert e wichtege Facteur an der personaliséierter Medezinn ginn. A wa mer déi Zentren do hunn, da wär et eng Sënn an eng Schan, wa mer se net géifen un d'medezinnesch Ausbildung erunzéien.

Gutt! Mir sinn amgaang, dee wichtege Schratt ze maachen. An da sinn ech, wann ech „Schratt“ soen, scho beim Konzept. Dat ass e Konzept, wou mer schrëttweis, virsiichteg virginn, wou mer net alles matenee maachen.

An ech fannen dat engutt Saach, quitte dass mer d'Ziler virun den Ae musse behalen: aus dem Bachelor, dee mer elo ugin, muer de Master ze maachen, aus deenen zwou zousätzleche Spezialitéiten niewent där drëtter, déi scho bestanen huet, och anerer an d'A ze faassen. An d'Madamm Rapportrice huet drop higewisen, dass d'Aarbechtsmedezinn eng vun deene Spezialitéiten ass, wou eng allgemeng Penurie net nëmmen zu Lëtzebuerg ass, mee och am Ausland. An do kéint ee mëttelfristeg eng Ausbildung ubidden, déi et op anere Plaze vläicht net esou gëtt.

Et ass also a mengen Aen e ganz gudder Projet. Elo kann een driwwer diskutéieren, ob ee beim Hausdokter déi zwee Semestere Recherche hätt sollen derbäisetzen oder net.

D'Madamm Modert huet dervu geschwat, dass de Professor Massard hätt sollen an d'Kommissioun kommen. Jo, et ass net ze spët. Ech hunn och mat deene Responsable vun der Ausbildung vu bis elo geschwat. Déi fannen déi Recherchesemestere guer net abwegeg. Déi kënnen sech ganz gutt ufrënnen domat. Et gëtt also sécher net nëmmen eng Positioun bei deene Betreffenen.

Selbstverständlech ass et legitim - an ech gesinn dat och esou -, dass e Generalist, en Hausdokter e Spezialist fir d'Allgemengmedezinn ass an der Praxis! An do soll ee vläicht iwwer Mëttel a Weeër nodenken, fir deenen, déi um Terrain jorzéngtelaang de Kapp duergehalen hunn an nach ëmmer duerhalen, e Wee ze ginn, fir den Titel vun Médecin spécialiste kënnen unzegoen. Dat ass eng Pist, déi machbar wär, wann de Wëllen do wär.

Ech mengen och net, dass grouss finanziell Revendicatiounen dohannert stinn. Mee et ass ëmmer esou, dass, net nëmme wat d'Akommessituatioun ugeet, de Generalist, den Hausdokter ëmmer e bëssen hannerun de Spezialisten hippt. Ouni elo wëllen déi eng géint déi aner auszespillen, mee de Generalist ass ganz oft de Parent pauvre - relativéiert, mee de Parent pauvre - an der ganzer Hitparad vun deenen eenzelnen Disziplinnen. Also wär et net schlecht, dass mer do e Reflexiounsprozess géife maachen.

Dann, mengen ech, ass et wichteg, dass mer engutt Zesummenaarbecht hu mat eise Kliniken. A fir eis Klinicke gëtt dat och eng Perspektiv, quitte dass dat eng Perspektiv ass, déi vläicht am Moment nach e bëssen utopesch klénkt. Firwat net ustriewen, fir déi grouss Spidolszentren ze motivéieren fir sech zesummedinn, fir dass se an eenzelnen Disziplinnen - dat ass schonn deelweis de Fall - an, firwat net, als Groupement d'hôptiaux, als éclatéiert Universitëtsspidol mat verschidde Sitten, mat verschidde Orientatiounen kënnen schaffen?

Dat ass vläicht zu Lëtzebuerg nach eng Utopie. An eenzelnen Nopeschlänner ass dat eng Realitéit! Dat muss net ee Spidol sinn, dat kënnen verschidde Spideeler sinn. An dat kënnen och Spideeler sinn, déi en ënnerschiddlechen Ustrach hunn, Beispill Bochum: D'Bochumer Universitëtsklinik ass aus enger ganzer Rei vu Kongregatiouns- an anere Spideeler zesummegestréckt ginn.

Dann eng lescht Iwwerleeung, an do kann ech nahtlos unhaken un dat, wat meng Virriedner gesot hunn: Wa mer hei e wichtege Schratt maachen, fir e bësse méi onofhängeg ze ginn als Land vum Ausland, wat eis Medezinner ugeet, dann ass et eng Obligatioun, dass mer änlech Schrëtt maache fir eise Fleegepersonal. A wann ech soen „déi noutwendeg Schrëtt fir eise Fleegepersonal“, da mengen ech net eng eemoleg Primm oder en lessensbong, mee da mengen ech do, wou et richteg gëllt unzepaken:

An dat ass beim Rekrutement! Dat ass bei der Ausbildung! De Bachelor ass erwänt ginn. Dat ass eppes, wat och fir eis ustriewenswäert ass. Dat sinn d'Infrastrukturen, déi „out of time“ sinn a wou ëmmer an ëmmer erëm Verspéidung kënn. Dat sinn Aarbechtsbedingungen.

An dat sinn Exklusivskrittären, déi un enger Sprooch hänken, wou mer wëssen, wa mer eis Leit ausschléisse wëinst enger Sprooch, dass d'Alternativ ass, dass mer gutt Fleegepersonal vun iwwert der Grenz kréien, mee dat am beschte Fall eng oder zwou Sproochen schwätzt. Dat heescht, déi, déi der zwou oder dräi schwätzen, nëmme well se schwach sinn am Däitschen, schléisse mer déi aus. A fir anerer - wou dat kee Wäerturteil ass! -, do gëllt dat doten net. Also, och do bei der Ausbildung, dat op de Leescht huelen! A virun allem och déi gesellschaftlech Unerkennung fir déi Leit, déi sech wierklech bewäert hunn an där schwéierster Kris, déi mer kannt hunn.

All déi dote Froe wäerte mer zesumme während där Orientierungsdebatte, déi mer seriö wäerte preparéieren, parallel zum Gesondheetsdësch a mat enger gudder Basisinformatioun, déi d'Etüd Lair ass, am Hierscht diskutéieren. An da wäert d'Chamber net nëmmen en lessensbong proposéieren, mee en zesummenhängende Konzept fir déi verschidde Beruffer, déi mer brauchen, a Krisenzäiten, mee awer och an normalen Zäiten.

Ech soenlech Merci fir Är Opmierksamkeet.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Di Bartolomeo. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Hansen. Här Hansen, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Marc Hansen (déi gréng).** - Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, als éischt wëilt ech den zwee Corapporteurs, dem Francine Closener an dem André Bauler, Merci soe fir hire gudden schrëftlechen a mëndlechen Rapport.

Wéi ech et schonn an der Interpellatioun iwwert d'Fleegeberuffer gesot hunn, hu mer an der Covidkris de Beweis derfir kritt, datt eise Gesondheetssystem net nëmme wichteg, mee systeemrelevant ass. Säi gudder Fonctionnement ass essenziell fir eng verlässlech a qualitativ héichwäerteg Gesondheetsversuergung vun eiser Populatioun. Fir dës ze garantéieren, brauch et awer dat noutwendeg Gesondheetspersonal, souwuel um Niveau vum Fleegeberäich wéi och bei de Medezinneren.

Leider mussen mer awer och am Beräich vun de Medezinner feststellen, datt mer ëmmer méi a Richtung Manktem histerien. Laut dem État des lieux des professions médicales et des professions de santé vum 2019, dem Rapport Lair, besteet bei den Doktere momentan nach keng Penurie, well d'Besoinen duerch d'Rekrutement aus dem Ausland konnten ausgeglaach ginn. Mee et gëtt ëmmer méi schwierig ze rekrutéieren.

Wann ee vun engem Depart an d'Pensioun mat 60 Joer ausgeet, riskéiere laut dësem Rapport ronn 71 % vun all den Dokteren, déi momentan nach exercéieren, bis 2034 an d'Pensioun ze goen. Bei de Generalisten sinn dat 78 % (veuillez lire: 68 %) a bei de Spezialisten 77 %.

Grad ewéi am Fleegeberäich hunn eis d'Grenzschléissungen an der Covidkris an deem domat verbonnene Risiko, datt d'Personal aus de Grenzregiounen net méi op Lëtzebuerg an d'Spideeler kéint schaffen kommen, virun Ae gehalen, datt mer ëmmer manner Residenten hunn, déi an den Dokteschberuffer schaffen. Laut dem Regëster vum Ministère de la Santé wunnen 79 % vun den Dokteren hei am Land, de Rescht si Pendler.

Wëssend, datt d'Mesuren, déi mer an der Formation an am Rekrutement ëmsetzen, eréischt an 10 bis 15 Joer wäerte spierbar Effekter hunn, ass et elo de Moment ze handelen. Nieft dem Aféiere fir d'Rentrée 2020/21 op der Uni Lëtzebuerg vum Bachelor an der Medezinn ass de Projet de loi 7531 iwwert d'Reglementatioun vun der Formation vum

Generalist a vun de Spezialitéiten Onkologie an Neurologie deemno e weidere wichtege Schrëtt a Richtung Eegenausbildung vun de Medezinner zu Lëtzebuerg.

Grondsätzlech sinn déi gréng mam Choix vun dëse Formatiounen averstanen, dee jo op eng Regierungsdecisioun aus dem Joer 2017 zrëckgeet. Fir eis ass de Generalist de Coordinateur vun der perséinlecher Gesondheet, deem am Dialog mam Patient den ideale Parcours de santé définiert, Stéchwuert: Médecin de référence. Zu senger Kompetenz gehéieren d'Preventivmedezinn, Diagnose stellen, wann néideg an der Zesummenaarbecht mat de Spezialisten, an natierlech Traitementer fir de Patient opstellen, fir datt en erëm gesond gëtt respektiv seng Liewensqualitéit sech verbessert.

De Generalist ass a bleift de Vertrauensdokter Nummer eent, mat deem de Patient am Dialog steet. Vill Patienté gi mat hire Generalisten zesummen al, wat d'Vertrauensverhältnis stäerkt, wat bei der Erkennung an der Behandlung vu Problemer e grouss Virdeel ass.

Bis 2034 wäerte viraussichtlech 68 % vun de Generalisten an d'Pensioun goen. Mir brauchen deemno massiv nei Generalisten, besonnesch wann de Ratio Generaliste par rapport zu de Spezialisten, dee méi kleng ass wéi an den Nopeschlänner, soll ëmgedréit ginn.

Kuckt een d'Evolutioun vun der Demografie zu Lëtzebuerg, gesäit een, datt d'Bevëlkerung altert. Laut dem Rapport State of Health in the EU 2019 wäert d'Populatioun vun de 65-Järeg vu 14 % am Joer 2017 op 24 % am Joer 2050 klammen. Dës wäert allgemeng méi medezinesch Betreuung néideg maachen. Besonnesch Dokterinnen, déi sech a Krankheeten, déi am Alter méi heefeg optauchen, spezialiséieren, ginn dofir gebraucht. An deem Kontext maachen d'Onkologie an d'Neurologie sécherlech Sënn.

Kuckt een d'Kriibserkrankungen hei am Land, sou gesäit een, datt all Joer eng 3.000 nei Fäll diagnostizéiert ginn an datt een Doudesfall vu véier op de Konto vun enger Kriibserkrankung geet. Ouni Zweifel ass Kriibs eng vun de Krankheeten, déi de gréissten Impakt op eis Gesellschaft hunn an déi och bei de Patienten an hirem Ëmfeld eng Zäsur am Liewen duerstelen.

En anert Argument, fir eng Spezialisatioun an der Onkologie unzibidden, ass, datt bis 2034 an der Médecine interne an an der Onkologie - dat sinn déi Dokterinnen, déi sech allgemeng ëm d'Kriibspatienten këmmere - ronn 87 % vun den haut aktiven Doktere wäerten an d'Pensioun goen. Bei den Neurologen sinn et ronn 89 %.

Ausserdeem gëtt an de Beräicher vun der Onkologie an der Neurologie zu Lëtzebuerg och scho gefuerscht. Esou existéiert um LIH, dem Luxembourg Institute of Health, en Departement fir Onkologie, deem seng Missioun et ass, d'Kriibsbelaaschtung an der Lëtzebuerger Bevëlkerung ze reduzéieren. An um Luxembourg Centre for Systems Biomedicine gëtt zum Beispill u Parkinson gefuerscht. Neurologesch Krankheeten, wéi Parkinson oder Demenzen, ginn och mat der Erhéijung vun der Liewenserwaardung an d'Luucht. Aktuelle Schätzungen no ass 1,5 % vun der Lëtzebuerger Populatioun vun enger Demenzerkrankung beträff. Dovu sinn ongeféier 70 % Alzheimererkrankungen.

Mee net nëmmen déi al Generatiounen, mee och déi jonk Persounen si vu Kriibs an neurologesch Krankheeten beträff. Ee Beispill ass d'Migrän, eng Krankheet, déi geschate 14 % vun der Weltpopulatioun betrëfft an déi Leit an hirem Alldag staark invalidéieren kann, wat en Impakt op hir Liewensqualitéit an déi vun hirem Entourage huet. Migrän ass awer och d'Ursach fir Absenteismus an der Schoul an op der Aarbecht, huet en Impakt op d'Produktivitéit an engendréiert Käschte fir Medikamenter, déi nëmme bedéngt hëllefen. D'Fuerschung an deem Beräich an eng gutt medezinesch Betreuung fir dës Patienten ass also kee Muttwëll.

Ier ech drop aginn, wat sech duerch de Projet de loi wäert änneren, wollt ech déi aktuell Situatioun nach eng kéier belichten. Momentan gëtt et zu Lëtzebuerg d'Méiglechkeet, sai Medezinnstudium unzefänken, entweder andeems een ee Joer mécht an dann eng Plaz op enger Uni a Frankräich, Däitschland oder an der Belsch ka kréien, déi de Lëtzebuerger Staat mat dësen Unien ausgehandelt huet, oder andeems ee sech fir déi vun dëser Rentrée un nei Bachelorformatioun vun dräi Joer aschreift an duerno an d'Ausland geet. Natierlech besteet och d'Méiglechkeet, wann een ugeholl gëtt, fir seng ganz Basisformatioun vu sechs Joer am Ausland ze maachen.

Des Weidere kann ee momentan zu Lëtzebuerg no der ofgeschlossener Basisformatioun och déi dräijäreg Formation spécifique en médecine générale, (FSMG) maachen.

Mat dësem Projet de loi gëtt d'Formatioun fir de Generalist nei opgestallt a kritt iwwerhaupt emol eng gesetzlech Basis. Déi besteeënd Formation gouf 2004 iwwer e Règlement grand-ducal geschaaft. An da kommen d'Spezialisatiounen vun der Onkologie an der Neurologie derbäi.

Egal fir wéi eng medezinesch Formation ee sech entscheet, muss een d'Formation de base absolvéieren, ier een dann de Studium fir de Generalist oder fir eng Spezialisatioun kann ugoen. Dat heescht: minimum néng Joer Formation! Dës, fir eng kéier kloer ervirzeesträichen, datt e Medezinnstudium e groussen Invest u Joren a Léiere vun de Studente verlaangt, fir herno hire Matmënsche kënnen ze hëllefen.

Wat weiderhin net op der Uni.lu wäert ugebued ginn, sinn déi dräi Joer nom Bachelor, fir d'Formation de base ofzeschlëssen, fir da kënnen seng Spezialisatioun oder seng Formation zum Generalist ze maachen.

Hei wëllt ech eng Klammer opmaachen: Mir verstinn, datt de Medezinnstudium mat Etappen zu Lëtzebuerg ausgeweit gëtt. Mir verstinn och, datt een net all Spezialisatiounen zu Lëtzebuerg kann ubidden. Fir déi gréng ass et awer kloer, an ech mengen, et si schonn aner Virriedner, déi dës ugeschwat hunn, datt sech zäitno soll Gedanke gemaach ginn, wéi een déi ganz Formation de base zu Lëtzebuerg kéint ubidden. Jo, dës brauch Erfahrungswäerter, Unisproffen an Infrastrukturen. Et wär awer eng Méiglechkeet, fir d'Residenten, déi op de Wee vum Medezinnstudium wëlle goen, hei zu Lëtzebuerg ze verwuerzelen, an et wär och d'Méiglechkeet, fir auslännesch Studenten op Lëtzebuerg unzezielen a se hei ze halen.

Dofir wär et wichteg, vun der éischter Promotioun vun der Bachelorformatioun ze profitéieren, fir e Bilan ze maachen an an dräi Joer prett ze sinn, fir eventuell kënnen direkt den nächste Schrëtt a Richtung Luxembourg Medical School ze maachen, andeems mer eng komplett Formation de base am Medezinnstudium zu Lëtzebuerg fir dës éischt Promotioun kéinten ubidden.

Natierlech mussen parallel och Iwwerleeungen iwwer eng Uniklinik, d'Recherche, d'Zesummenaarbecht an der Groussregion an de Studentenaustausch mam Ausland, deem essenziell ass, fir Erfahrungen ze sammelen, gemaach ginn. Och d'Diskussioun iwwert d'Integratioun vun engem Militärspidol an d'Formatioun vun de Gesondheitsberuffer soll an dësem Kader weidergeféiert ginn.

Eng Partie Avisen, déi zum Projet de loi erakoumen, hunn och d'Iddi vun der Medical School opgegraff. Et wär déi grouss Geleeënheet, fir eng déifgräifend Analys vun de Secteuren vun der Santé an de Soenen ze maachen, se ze reorganiséieren, fir eng besser Qualitéit ze erreechen, mee och fir den Dräieck Secteur hospitalier, chronesch Soenen a Secteur ambulatoire ze iwwerdenken an nei Akzenter ze setzen.

D'Medical School wär awer och déi ideal Plaz, fir d'Formatioun vun all de Gesondheitsberuffer ze regroupéieren, fir datt se scho ganz fréi léieren, am Team zesummenzeschaffen, a fir d'Formation continue an all dëse Beruffer ze organiséieren.

An deem Kader muss natierlech och eng Reflexioun iwwert d'Formatioun vu weidere Spezialisatiounen gemaach ginn. Et ass kloer, datt Lëtzebuerg net all Spezialisatiounen kann ubidden. Duerfir muss driwwer nageduecht ginn, wéi eng fir Lëtzebuerg prioritär sinn. Wat sinn d'Kritikäre, déi ee ka selektionéieren, fir dës ze bestëmmen? Wat sinn déi néideg Infrastrukturen? A wéi fënnt een déi néideg Leit, déi Courser halen a gläichzäitig Fuerschung bedriewen? Mir kënnen dës Reflexiounen net op déi laang Bänk drécken. Dat muss kuerzfristeg geschéien, fir dann eng Roadmap kënnen opstellen.

An de leschte Wochen ass dacks d'Geriatrie als méigleche Kandidat gehandelt ginn. Eis schéngegt dës Suggestioun gerechtfertegt. Mee wéi gesot muss eng seriöus Analys vun de Besoinen an de Capacitéiten vum Standuert Lëtzebuerg hei déi nächst Schrëtt definéieren.

E Beräich, deem eis natierlech besonnesch um Häerz läit, ass d'Ëmweltmedezinn. Elo, wou gewosst ass, dass d'Ëmweltklinik op Esch kënnt, muss ee sech och Gedanken iwwert d'Formation an d'Formation continue an dësem Beräich maachen. Am Koalitionsaccord steet: « Une formation de base et une formation continue en matière de médecine environnementale seront instaurées en s'appuyant sur le programme de formation élaboré par l'Académie européenne de médecine environnementale. » Fir datt d'Ëmweltklinik gutt funktionéiert

an hoffentlech eng grenziwwerschreidend Referenz gëtt, ass et noutwendeg, matzäiten an déi néideg Aus- a Weiterbildungsméiglechkeeten vun den Dokterinnen, déi do wäerte schaffen, ze investéieren.

Och wa mer wëllen a Richtung Medical School goen an och méi Spezialisatiounen zu Lëtzebuerg ubidden, ass den Austausch mam Ausland primordial. Am Austausch mat anere léiert ee bekanntlech besser schaffen. Dës ass besonnesch fir Lëtzebuerg wouer, well mer kleng sinn. Duerfir ass et wichteg, datt d'Studenten aus Lëtzebuerg an aner Länner ginn, fir méi selte Krankheitsbiller, nei Techniken an Traitementer, mee och aner Gesondheitssystemer kennenzeléieren. Ausserdeem kënnen se sech esou en Netzwierk opbauen, dat hinne och am Berufsliewen d'Méiglechkeet bitt, fir sech iwwer komplizéiert Fäll auszutauschen.

Wichteg ass natierlech och, datt garantéiert gëtt, datt zu Lëtzebuerg genuch Stageméiglechkeeten bestinn. Déi si wichteg, fir den zukünftegen Dokterinnen eng gutt Ausbildung um Terrain ze bidden, hinne de Lëtzebuerger Gesondheitssystem méi no ze bréngen a si do duerch ze motivéieren, an deem System weiderzeschaffen. Duerfir mussen mer an Zukunft weiderhi genuch Stageplazen fir Studenten aus Lëtzebuerg an aus dem Ausland bereetstellen a garantéieren, datt d'Stagekonditiounen gutt sinn an d'Indemnitéiten fir d'Studenten héich genuch sinn, datt se e Caractère attrayant hunn.

Duerfir begrëssen déi gréng, datt d'Indemnitéiten fir de Stage an dësem Projet de loi nach eng kéier par rapport zu 2018, wéi schonn eng Adaptatioun gemaach gi war, no uewen ugepasst ginn, a mir begrëssen och, datt se indexéiert ginn a sech esou automatesch der Präsideierrecht upassen. Domadder gi mer och op eng Demande vun der Associatioun vun de Lëtzebuerger Medezinnstudenten an, déi dës Upassung scho méi laang fuerdert.

Wéi scho gesot, sinn d'Indemnitéiten ee vun de Kritikären, déi d'Studenten dozou motivéieren, hir Medezinninformatioun zu Lëtzebuerg ofzeschlëssen an dann eventuell hire Beruff hei weiderzeféieren. Duerfir fannen déi gréng, datt d'Indemnitéiten an d'Qualitéit vun de Stagekonditiounen reegelméisseg sollen analyséiert an, wann et néideg ass, adaptéiert ginn, fir attraktiv ze bleiwen.

Här President, an der Kommissioun ass vill iwwert déi zwou Formatiounen fir d'Generalisten, hiren Titel, dee se dierfe benotzen, an hir Aklässierung an de Cadre luxembourgeois des qualifications diskutéiert ginn. Mir hu Verständnis dofir, datt mer zwou Formatiounen fir d'Médecine générale schafen. Den Diplôme d'études spécialisées en médecine générale vu véier Joer, wou zwee Semestere Recherche mussen gemaach ginn, soll d'Norm sinn, wéi mëttlerweile a villen aneren europäesche Länner.

An da schafe mer de Master en médecine mat engem Ofschloss no dräi Joer fir déi Studenten, déi keng Recherche wëlle maachen, fir méi séier kënnen op den Terrain ze goen. Dës zwou Variante vun der Formatioun ersetzen déi besteeënd Formation spécifique en médecine générale a sollen hëllefen, eng Penurie bei de Generalisten ze evitéieren.

de gréng stelle sech awer d'Fro, ob d'Formatioun vun der Médecine générale net soll allgemeng als Spezialisatioun unerkannt sinn, sou wéi de Kolleg Mars Di Bartolomeo dës och schonn ausgefouert huet. De Generalist ass de Spezialist vun der Gestiou vum Patient am Ganzen. Heirënner fält dann och d'Missioun vum Médecin de référence. Firwat soll déi Formatioun anere Kritikären ënnerleie wéi d'Spezialisatiounen? Dann hätte mer och net méi d'Diskussioun, op wéi engem Niveau déi zwou Formatiounen am Cadre luxembourgeois des qualifications sollen aklässiert ginn.

de gréng fannen et richteg, datt en akademeschen Doktertittel nëmmen deem zougesprach ka ginn, deem eng Dokteraarbecht an der Recherche gemaach huet. Mir fannen awer d'Approche, fir all de Medezinner, Veterinären an Zännokteren ze erlaben, e professionellen Dokter ze notzen, awer genauso richteg. Zu Lëtzebuerg ass nun emol „Dokter“ en allgemenge Begrëff, wéi am Däitschen „Arzt“ oder am Franséischen „Médecin“. Mir sinn och net der Meinung, datt domat den akademeschen Doktertittel bradıiert gëtt, besonnesch well esou e professionellen Dokter aleng keng Aklässierung an den Niveau 8 vum Cadre luxembourgeois des qualifications erméiglecht.

Fir eis ass et awer wichteg, datt esou vill wéi méiglech Medezinnstudenten och Recherche maachen. Engersäits bréngt dat dem Fuerschungsstanduert Lëtzebuerg eppes an anerersäits kréie mer esou méi Leit, déi herno op der Uni Lëtzebuerg eventuell kënnen enseignéieren a mathëllefen, eng Luxembourg Medical School op- an ausbauen.

Ofschlëssend wëllt ech soen, datt fir déi gréng dës Projet de loi e weidere wichtege Schrëtt ass, fir dem bevirtoende Manktum u medezineschem Personal entgéintzewierken, andeems mer selwer méi Dokterinnen ausbilden.

Dës gesot, ginn ech den Accord vun der grénger Fraktioun a soe Merci fir d'Nolauschtenen.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Hansen. An da wier et um honorabelen Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Jeff Engelen (ADR).** - Merci, Här President, fir d'Wuert. Léif Kolleeginnen a Kollegen, ech géif ufänken, andeem ech Merci soen deenen zwee Rapportéieren, der Madamm Francine Closener an dem Här André Bauler, fir hire schrëftlechen a mündleche Rapport.

Et geet mat dësem Gesetzesprojet ëm d'Erweiderung vun der akademescher Offerte op eiser Uni a speziell och d'Fuerschung, wat déi betrëfft. Ech mengen, mir wëssen alleguerten, wéi wichteg datt dee Beräich ass. Speziell elo d'Coronazäit huet eis gewisen, datt dee Beruff an och nach vill anerer ons mussen immens wichteg sinn an datt mer mussen investéieren.

D'ADR begrëisst dës Gesetzesprojet, an zwar aus e puer Grënn: Et gëtt haut näischt méi fir näischt. An e Land, wat selwer keng Medezinnbildung huet, därer och net drop hoffen, am Ausland mat oppenen Äerm opgeholl ze ginn. Mir kënnen eis bei der medezinescher Ausbildung och net just op d'Ausland verlossen. D'medezinesch Fuerschung huet e grouss Stellenwäert hei am Land a gëtt och mat respektabelen Zomme geförderet. Et ass nëmmen normal, datt universitär Formatiounen parallel op dës Fuerschung virbereeden. An eist Land kënnt lues awer sécher an eng Situatioun, wou net méi genuch Dokterinnen do sinn, fir ons Besoinen ofzedecken, wat natierlech net akzeptabel wär.

Wat dat éischt Joer Medezinn ugeet, kann een nëmmen d'accord sinn. Ech ginn dervun aus, datt séchergestallt ass, datt déi Plazen, déi an Däitschland, Frankräich an der Belsch zur Verfügung stinn, fir duerno weiderzestudeieren, nëmmen u Lëtzebuerger Residenté kënne goen an net eventuell un auslännesch Studenten, déi sech an dës Ausbildung ageschriwwen hätten. Dat wär kontraproduktiv.

Loosst mech hei hannendrun direkt eng Klammer opmaachen, wat déi geplangt Masterformatiounen ugeet! A mengen Ae mussen dës fir auslännesch Studenten och eng Obligatioun beinhalten, d'Lëtzebuerger Sprooch op engem héijen Niveau an där Zäit ze léieren, wou si hei am Land studéieren.

(Brouhaha)

Et soll kee soen, dat wär onméiglech, well genee dat gëtt och vu Lëtzebuerger Studenten am Ausland verlaangt. An ech nennen do just zum Beispill an Holland Groningen, wou dat de Fall ass.

Ech bleiwen nach ee Moment bei de Masteren an der Generalmedezinn, ëm déi et hei gëtt. De Collège médical weist a sengem Avis drop hin, datt et schwéier ass, am Léierplang vun engem Master en adequaten Deel Fuerschung praktesch anzubannen, ouni datt dat zuongonschte vun der klinischer Formatioun geet. De Collège proposéiert nëmmen ee Master, deem awer méi laang kéint daueren, fir och nach d'Fuerschung ze berücksichtegen. Mee firwat net iwwerleeën, ob een d'Offer u Formatiounen net an eng Richtung vun engem Master a medezinescher Fuerschung kéint ergänzen? Op deem Gebitt hu mir wuel de Besoin, mee mir hunn och d'Kompetenzen.

Och wat de Master fir Médecin spécialiste a Médecin généraliste ugeet, dee mat acht Semestere de Bologna-Kader sprengt, sief d'Fro erlaabt: Firwat maache mer hei net carrement de Sprong bei d'Dokterausbildung? De Master schéngegt esou en Zwitterdäingen ze sinn, wou eis virun der Zillinn de Courage verléisst, fir eng reell Dokterschkarriär unzibidden.

An deem Kontext huet sech bei eiser parlamentarescher Aarbecht d'Fro no enger Universitätsklinik gestallt. Ech wëllt hei, ouni an den Detail ze goen, dat am Kader vun eise finanziellen Verpflichtungen bei der NATO och gesinn, an da kéint een och d'Fro stellen, déi am Raum steet, vun engem Militärspidol. Ech wär frou, wann d'Regierung mat der Uni, der Arméi an de Spideeler kéint un engem Konzept schaffe fir ze klären, ob een hei net kéint e puer Mécke mat engem Schlag treffen. Esou hätten déi néideg Investissementer an eng Universitätsklinik och direkt Repercussiounen op eis Verpflichtungen an der Verdeeedegungspolitik. All dës Sue wäeren op d'mannst esou gutt ugeluecht wéi déi vu gewëssene Satellitten.

Mat där nammlecher positiver Astellung si mir derfir, datt d'Medezinnstudenten hir klinesch Formatioun esou gutt wéi méiglech bezuelt kréien, well den zentralen Deel vun dësem Pro-

jet sollt eigentlech ëm d'Revalorisation vum den Dokteschberuffer dréien.

Et gëtt net genuch Dokteren am Land an hei och net genuch Lëtzebuerger. Ech weess net, ob de professionellen Titel och eppes dozou bäidréit, mee den Titel Dokter ass hei am Land esou e Sproochgebrauch a wäit verbreet. Mee ass et korrekt? Misst ee sech dat net iwwerleeën? Well e steet och a Konkurrenz zu engem akadeemeschen Doktertittel an dee wär dann ënnerbewäert, an dat ass schued. An ech mengen, hei misste mer ons eng Keier e bëssen iwwerleeën, wéi mer dat kéinten änneren.

Vill méi Suerge maache mer ons awer iwwer 350 Studenten all Joer hei am Land: 400 wëllen all Joer dat éischt Joer Medezinn maachen, 100 ginn der ugeholl. A 50 packen et dann. A wat geschitt mat deenen 350, déi keng Plaz an der Formation kréien oder se net packen?

Ech fäerten déi Leit kënnen selwer kucken, wou a wat se duerno studéieren. An ech fannen et schued, well et sinn 350 potenziell Dokteren, 350 jonk Mënsche mat ville Viraussetzungen, fir Dokter ze ginn, vum deene mer hei schwätzen. Dat ass e Räichtum, deen ee sech net soll duerch d'Fanger glätsche loossen. Duerfir hätt ech mer erwaart, datt dës 350 Leit all Joer e Plang B géife proposéiert kréien, fir awer nach hiren Dram vum Medezinnstudium méiglech gemaach ze kréien.

Als Auditeurs libres kéinte si sech op Opnamexamen op auslänneschen Unie virbereeden. Si kéinte Ressourcë kréien, fir sech gezielt op esou Exame virbereeden. Oder mir kéinten et einfach envisagéieren, dat Joer fir méi Studenten opzemaachen, a probéieren, och deene jonke Leit, déi Schwieregkeeten hunn, mat verschiddenen a moderne Léiermethoden iergendwéi awer bäizestoen, och wa si um Enn vum Joer keng fir Lëtzebuerger am Ausland reservéiert Studieplazen ugebuede kréien.

Domadder kommen ech dann zum Schluss an ech géif den Accord vun der ADR zu dësem Gesetzesprojet ginn. An ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

► **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Engelen. An ech ginn d'Wuert weider un den honorabelen Här David Wagner. Här Wagner, Dir hutt d'Wuert.

► **M. David Wagner (*déi Lénk*)**.- Merci, Här President. Ganz am Ufank vum 21. Jorhonnert hu mer hei zu Lëtzebuerg emol fir d'éischte Keier eng richteg Uni kritt. Ben, eng richteg Uni! Op jiddwer Fall d'Grondlag, fir eng richteg Uni opzebauen. Et war ëm 2000, 2001, ech ka mech net méi richteg drun erënneren. An et war schonn e bësse komesch, datt mer esou laang gewaart hunn, esou laang gebraucht hunn, fir iwwerhaupt eng richteg Uni zu Lëtzebuerg ze kréien. Woubäi ee weess, datt et nach Länner gëtt, déi eendeiteg méi kleng si wéi Lëtzebuerg - dat gëtt et -, an déi schonn eng oder zwou Unien haten, wéi zum Beispill Island. Et kéint een awer nach anerer nennen.

► **M. André Bauler (*DP*)**.- Souguer Liechtenstein!

► **M. David Wagner (*déi Lénk*)**.- Souguer Liechtenstein, souguer, ma gesitt Der!

► **M. André Bauler (*DP*)**.- Awer nëmmen zwou Disziplinnen!

► **M. David Wagner (*déi Lénk*)**.- Jo. Mee wéi gesot, dat ass eeben eng Kränkt zu Lëtzebuerg, datt mer heiansdo lues sinn an essenzielle Saachen a schnell sinn heiansdo vläicht och a Saachen, déi net esou essenziell sinn.

Op jiddwer Fall, déi Covidkris huet u sech d'Faillë vun dësem System entlarvt. Virop ass jidderengem ëmsou méi bewosst ginn, dass u sech e Spidol an e Gesondheitswiesen ouni dat néidegt gutt ausgebilt Personal, sief et Infirmieren, awer och Medezinner an dann allgemeng gesinn Médecin-généralisten net funktionéiere kann. Dës Personal kënn awer zu Lëtzebuerg gréisstendeels aus dem Ausland, majoritär aus eisen dräi Nopeschlänner a gréisstendeels och aus dem franséische Grenzgebitt. Op dës Ofhängegkeet vun externem Personal ass schonn 2018 am Rapport iwwert den État des lieux des professions médicales et professions de santé opmierksam gemaach ginn. Och de Risk vun enger Penurie u Gesondheetspersonal, déi all Ablack kéint antreffen, ass do ugedeit ginn.

D'Eventualitéit, dass Frankräich am Kontext vun der Pandemie zum Beispill seng Grenzen hätt kënnen zoumaachen an d'franséisch Regierung ënner chaotesche Bedéngungen decidéiert hätt, sai Gesondheetspersonal aus Lëtzebuerg zrëckzerufen, hätt ganz einfach d'Kapitulatioun vun eisem Gesondheitssecteur bedeit. An ech muss soen, dat ass beängschtegend! An dat ass och, mengen ech, déi gréisst Angscht, déi mer deemools - viru kuerzer Zäit nach - haten.

D'Recommandatiounen, fir dësem Zenario an Zukunft ze entgoen, stinn och kloer an deem Rapport, an deem État des lieux: notament

d'Ausbildung am medezinneschen a Fleegeberäich erweideren an dës och op der Universitéit zu Lëtzebuerg ubidden.

Här President, scho virun zwee Joer sinn d'Debatten iwwer eng medezinnesch Ausbildung op der Uni.lu ugaangen. Fir d'Regierung war eng komplett medezinnesch Ausbildung am Sënn vun enger École médicale eng ze deier Geschichte. A schlussendlech misste mer eis mat enger Ausbildung um Masterniveau bis zu engem Diplôme d'études spécialisées en médecine zefridde ginn. An dësem Parcours ass och d'Ausbildung an der Médecine générale matabegraff, déi d'Uni.lu elo och scho säit 15 Joer separat ubitt.

Mir bleiwe bei der Meenung, Här President, dass eng komplett medezinnesch Ausbildung op der Uni Lëtzebuerg déi beschto Optioun wier, fir den eigentleche Problem vum Personal ze léisen.

Firwat? Ma well d'Formation op der Uni nëmmen den zweeten Deel vun der medezinnescher Ausbildung ass. Wie seng Première zu Lëtzebuerg mécht a Medezinn wëllt studéiere goen, muss also fir d'éischt emol am d'Ausland seng Formation de base ofschléissen. An do muss e fir d'éischt emol ugeholl ginn. Verschidden europäesch Länner hunn e Quotesystem agefouert, fir d'Unzuel un auslännesche Medezinnstudenten ze begrenzen. Anerer hunn e relativ strengen Numerus Clausus.

A wat ech awer och nach ni esou richteg verstanen hunn, dat ass och, sou wéi dat jo och am Rapport steet oder an den Texter vun dësem Projet de loi, datt och am Ausland Plaze gekierzt ginn, wéi dat, mengen ech, och an der Bësch de Fall war. Dofir ka Lëtzebuerg zwar net, mee dat ass eeben awer och d'Resultat vun enger europawäiter sougenannter sozialiberaler Politik, déi eendeiteg gescheitert ass.

Falls also Leit et fäerdegbréngen, op enger auslännescher Uni ugeholl ze ginn, ass duerno d'Wahrscheinlechkeet och grouss, dass se hir Formation och do fäerdeg maachen a sech vläicht och do etabléieren, ausser si géifen an hirem Heemechtsland méi interessant Konditiounen gebuede kréien, wat de Rescht vun hirer Ausbildung, mee och d'Remuneratioun ubelaangt. A mir wëssen dat jo och a mir kenne warscheinlech och jidderee Frënn, e Kolleeg, eng Frëndin, déi am Ausland, sief et a Frankräich oder an Däitschland oder op anere Plazen, Medezinn studéiert hunn an da ganz oft net méi zrëckkommen, well dee Studium laang ass, an et léiert ee vläicht eng Persoun kennen, et ass een an enger Koppel, et grënnt ee vläicht och eng Famill. Mee de Problem ass jo och deen, datt ee sech do och sozial Netzwerker opbaut an deem Beruff an dann u sech den Ureiz fir zrëckzekommen net méi esou grouss ass.

Bon! Dës nei medezinnesch Ausbildung op der Uni geet vläicht deelweis an dës Richtung. Mee si ass eeben net komplett a steet nach op wackeleger Been.

Här President, esou eng richteg Tradition an der medezinnescher Ausbildung a Recherche gëtt et bei eis hei am Land net. Mir hunn emol keen Universitéitsspidol. An den Opbau vun esou enger Tradition brauch Zäit an Investissementen.

Mir brauchen och eng gréisser Debatt, an ech begreissen dat och, datt mer se deemnächst wäerte kréien, iwwert d'Ausrichtung vun der medezinnescher Ausbildung par rapport zu der Entwécklung vum Gesondheitswiesen hei am Land.

Wat fir eng Doktere wëlle mer fir wat fir eng Zwecker? Wou wëlle mer, dass déi nei Doktere prioritär agesat ginn? Am öffentliche Spidol, an de private Klinicken, am liberale Cabinet, an der Maison médicale, am Labo, an der Pharmaindustrie? Wat sinn d'Enjeue vun der Santé hautzudaags an am lëtzebuergesche Kontext? Wat fir medezinnesch Fachberäicher a wat fir Recherchefelder mussen an der Medezinn zu Lëtzebuerg besat ginn, fir an Zukunft kënnen mam néidegen Knowhow op weider inevitabel Pandemien ze reagéieren? Dës a vill aner Froe stelle sech eiser Meenung no am Virfeld vun esou engem Projet. An do läit de Poids vun den Enjeue gradesou vill bei der Santé wéi beim Héichschoulministère.

Bei dësem Gesetzesprojet geet et jo drëms, datt mer esou vill wéi méiglech derfir suerge sollen, fir Medezinner, zemoos Generalisten, heihinnerzekeréien a bäizebehalen. Wéi ech et och virdu gesot hunn, ass de Fakt, datt mer weiderhi keng komplett Medezinnhéichschoul kréien oder hunn op jiddwer Fall eng Hürd, fir Leit heizebehalen.

Mee de Problem läit jo awer och warscheinlech bei den Indemnitéiten vun de Médecins en voie de spécialisation. An dat ënnersträicht och d'Chambre des Salariés ganz gutt, déi sech mat der ALEM, also der Studentenassociation vun der Medezinner, getraff huet.

Niewebäi gesot: Mir kéinten eis als Chamber och dru winnen, zemoos bei wichtege Projeten, betreffen Organisationsen anzulieden an ze héieren, sou wéi ganz vill aner Parlamenten dat am Ausland maachen. Mir maachen dat ganz ausnamslo ganz seelen. An e ass ëmmer e grouse Kraaftakt, fir dat hinzekréien. Ech mengen, dat kéint eis definitiv net schueden. D'Chambre des Salariés huet et op jiddwer Fall gemaach, well et ass jo och alles relativ schnell gaangen.

Et stëmmt, jo, d'Indemnitéiten sinn eropgesat ginn. Si sinn och indexéiert ginn, wat een och bei der Indemnitéit vun de Maîtres de stage hätt kënnen maachen, zemoos well déi elo och bis zu zwee Stagiairé kënnen betreiben. Wou ee sech vläicht d'Fro ka stellen, ob dat wäert opgoen. Mee vu datt dës Médecins en voie de spécialisation awer och de Statut vum Indépendant hunn, hu se jo och vill méi héich Käschten, wat d'Part salariale a patronale ugeet. An do huet awer och d'Chambre des Salariés Beispiller ginn a notament verglach mam Ausland. An do war ech relativ päff, well ech mech an deem Milieu u sech net esou auskennen, an et huet mech selwer gewonnenert, datt am Ausland u sech d'Indemnitéiten och vill méi héich kënnen sinn. Do komme se och mam Beispill Däitschland. A wann ee bedenkt, wat fir eng Liewenskäschte mer hei zu Lëtzebuerg hunn, an déi schéngen jo net erfroegoen, da kann dat nëmmen eng weider Hürd sinn, op jiddwer Fall mat dësem Projet de loi hei, wann dee gestëmmt gëtt, fir wierklech dat ze erreechen, wat mer wëllen erreechen. An ech fäerten, datt mer u sech hei e Pétard mouillé stëmme wäerten.

Ech hoffen, datt mer dann duerno, fir dat Ganz ze vervollstännegen, net ze vill laang wäerte musse waarden.

Här President, dës ganze Prozess vun der Anschaffung vun dësem Gesetz bis zu der Ëmsetzung ass awer fir eis iwwert de Knéi gebrach ginn. Dat huet d'Madamm Modert och e puermol gesot, an och zu Recht.

Och déi Fro vun der Necessitéit, datt een nach ee Joer Fuerschung soll gemaach hunn, ech weess net, inwiefern dat wierklech néideg ass. Op jiddwer Fall weess ech awer och, datt d'ALEM justement dat och a Fro gestallt huet. An ech mengen, wa Medezinnstudenten dat a Fro stellen, da gleewen ech deenen awer och, an ech mengen, et ass eppes dorunner. Dofir wier et interessant gewiescht, datt ee sech méi Zäit geholl hätt. An en plus, wann ee sech dat Ganz à tête reposée ukuckt, da kann ee sech nëmme wonnere, datt esou e Gesetz op eemol ganz schnell duerch d'Chamber muss goen.

Et ass u sech eng Aart duebelt Bekenntnis vu Schwächen an eisem System: Engersäits huet Lëtzebuerg jorelaang nogekuckt an näischt Zolittes opgebaut. An elo - ech weess, datt de Projet am Februar deposéiert ginn ass, mee trotzdeem elo schnell traitéiert ginn ass -, elo, vu datt mer kal erwëscht gi si vum Covid, muss alles ganz séier goen an alles remédiéiert ginn. « Gouverner c'est prévoir », gëtt ëmmer gesot. Ech mengen, dat ass keng Lëtzebuerger Spezialitéit.

Mee souguer da maache mer et dann hallefhäerzeg, wéi sou oft hei zu Lëtzebuerg, wann et ëm essenziell Saache geet fir d'Mënschen an et keen direkte Lien mat der Finanzindustrie huet. Jo, da maache mer et hallefhäerzeg, an dat och nach aus Käschtegrënn!

An ech wëll jo net ëmmer permanent domadder kommen, mee éierlech gesot: Wa mer fir esou topeg Projete wéi dee Militärsatellitt, wa mer do Milliounen einfach esou lackermaachen, ouni Problem, an da stelle mer eis Froen an der Medezinn opgrond vu Käschtefroen, dann, mengen ech, hu mer en décke Problem hei am Land! An da mengen ech, datt d'Regierung nach ëmmer keng Léier gezunn huet aus dëser Kris.

Dofir menge mer, datt u sech vläicht dat Gesetz e Schrëtt no vir bedeit, mee datt mer warscheinlech nach erëm eng Keier eng Chance verpasst hunn, fir eppes Zolittes ze maachen. Dofir wäerte mir eis och enthalen.

Ech soen Iech Merci.

► **M. Fernand Etgen, *Président***.- Merci villmools, Här Wagner. Leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Sven Clement (*Piraten*)**.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir ginn, an dat hunn eng ganz Rëtsch Virriedner scho gesot, mat der Coronakris schmärzhaft drun erënnert, wéi wichteg d'Fuerschung am Allgemengen a virun allem am medezinnesche Beräich ass. Mir sinn am Moment och drun erënnert ginn, wéi wichteg et ass, gutt forméiert Personal ze hunn, a wéi schweier et ass, fir dat Personal ze fannen, an net nëmmen ze fannen, mee wierklech u se ze kommen. Well,

an dat hunn och eng ganz Rëtsch Virriedner gesot, eis Ofhängegkeet vu medezinneschem Fachpersonal, wat iwwert d'Grenzen ewech leeft, ass dach beängschtegend.

A jiddweree vun eis hat dach e bëssen eng Schudder um Réck, wéi mer ganz am Ufank vun der Kris gemengt haten, et kéint esou wäit kommen, datt d'Grenzen zougemaach géife ginn, datt net nëmmen d'Grenzen zougemaach géife ginn, mee datt tatsächlech d'medezinnescht Fachpersonal géif zrëckgeruff ginn an an d'Réserve sanitaire d'urgence vun de jeeweilegen Heemechtslänner beruff ginn.

Deementspriedend sinn ech frou, datt mer hei e klenge Schrëtt an déi richteg Richtung maachen.

Mir wëssen, datt et am Gesondheitswiese besonnesch schwéier ass, souwuel wat d'Ausbildung ubelaangt - d'Ausbildung ass eng reglementéiert, eng staark reglementéiert Ausbildung -, mee, an dat dierf een net vergiessen, och an der Recherche. An dee Projet hei huet och e Volet Recherche: e Volet Recherche, dee jonk Medezinnerinnen a Medezinner, déi ufänken de Beruff wëllen auszeüben, dozou incitiéiere soll, e bëssen ze fuerschen.

An och do si mer absolutt an der Aktualitéit. Well, léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Recherche ass déi, déi eis am Moment d'Informatioun liwwert, fir déi richteg Entscheidungen am Kader vun enger sanitärer Kris ze huelen. An deementspriedend ass et eng wäertvoll Tugend, eng wäertvoll Fäegkeet, wa jiddereen, deen Dokter gëtt, och e staarkt Fundament an der Recherche huet.

Här President, Léif Kolleeginnen a Kolleegen, dës Projet de loi schaaft d'Méiglechkeet, fir déi spezialiséiert medezinnesch Etüden an de Beräicher Onkologie, Neurologie an Allgemengmedezinn op der Uni Lëtzebuerg kënnen ze implementéieren. Den Detail dovun hunn déi zwee Corapporteurs, deenen ech heimadder och e Merci fir hiren exzellente schrëttlechen a mëndleche Rapport wëll ausdrécken, scho gemaach.

Eis Uni soll méi attraktiv ginn. Eis Uni soll, an dat ass zumindest mäi Gefill, awer och dem Personalmangel am Gesondheitswiesen entgéintwierken, e Personalmangel, deen net nëmmen zu Lëtzebuerg e Problem ass, mee deen international ëmmer méi zu engem Problem gëtt. An deementspriedend musse mer eis och bewosst sinn, datt déi Penurie, déi hei ugeschwat gouf, mëttel- a laangfristeg net nëmmen zu Lëtzebuerg wäert de Fall sinn, mee datt eis Nopeschregiounen, déi haut nach als Reservoir fir d'Personal dëngen, dat an Zukunft guer net méi wäerte kënnen stemmen.

Mir hunn e Manque un Neurologen a Generalisten. An de Braindrain, dee mer an deene leschte Joren aus dem Ausland gemaach hunn, fir op Lëtzebuerg ze lackelen, deen hänkt um seidene Fuedem. Deen hänkt um seidene Fuedem engersäits, well, wéi ech sot, och an den Nopeschregiounen eng gewësse Penurie sech entwéckelt. An anerersäits hänkt en um seidene Fuedem, well et geet duer, datt an den Nopeschregiounen - e bësse méi wäit, vläicht net e puer Kilometer hannert der Grenz, mee vläicht 100 Kilometer hannert der Grenz - d'Konditiounen e bësse besser ginn, fir datt sech den deeglechen Trajet vun e puer Stonnen oder méi net méi lount an déi jonk Medezinnerinnen a Medezinner decidéieren, awer léier an hirer Heemechtsregioun ze praktikéieren, wéi all Dag de Wee op Lëtzebuerg an Ugrëff ze huelen. Deementspriedend ass et immens wichteg, datt mer op der Uni Lëtzebuerg genau dës Beruffer valoriséieren, genau dës Ausbildung maachen.

An do läit dann awer och d'Kromm an der Heck! Mir maachen nämlech hei eppes Schrëtt fir Schrëtt. Mir maachen eppes, wat net kohärent vun Ufank bis Schluss eng Ausbildung ass, déi integréiert ass. An ech erënnere mech un en Debat, dee mer haten, wéi de Bologna-System an Däitschland agefouert gouf, wéi ech nach op der Uni war, a wéi d'Medezinn dann op eemol sollt de Bologna-System kréien: Dee gréisste Problem vun der Medezinnerinnen a Medezinner war den Iwwergang vun där enger Phas am Studium zur nächster. Wéi kann ee garantéieren, datt ech tatsächlech eng Plaz kréien? Wéi kann ee garantéieren, datt ech mäi Studium, deen ech op enger Plaz ufänken, och do ka fäerdeg maachen, wou ech dat wëll? Natierlech mat all deene Mobilitéitssemesteren a Fuerschungssemesteren, déi ee soll virgesinn. Mee wat ee jonke Student oder eng jonk Studentin sicht, ass och eng gewësse Garantie, datt, wa se sech fir e Studium entscheeden, se dee kënnen do fäerdeg maachen, wou se en ufänken.

An och do ass dës Projéit en éischte Schrëtt, e weidere Schrëtt, mee et dierf net dee leschte sinn, léif Kolleginnen a Kollegen! Mir mussen deenen, déi zu Lëtzebuerg e Medezinnstudium ufänken, Perspektiv ginn, wéi se deen och kënne zu Lëtzebuerg op en Enn bréngen.

Jorelaang gouf et dës Diskussioun. A wann ech soen, mir hunn dat gemaach an Däitschland, wéi et ëm d'Bologna-Reform goung, da weess een, datt d'Bologna-Reform méttlerweil e laange Baart huet an u sech jiddweree sech domadder offonnt huet. Dofir schreiw mer och an dësem Projéit de loi ouni Problemer vun de „European Credits“. Mee mir mussen deene Jonken eng Perspektiv bidden, hire Studium kënne op enger Plaz unzefänken an och ofzeschlëssen, ouni dertëscht Onsécherheeten ze hunn, ob se dann elo vläicht mussen e Semester oder e ganz Joer waarden, well se am Ausland, do, wou se weider musse studéieren, keng Plaz kréien!

A mir mussen eis hei näischt virmaachen, léif Kolleginnen a Kollegen: Am Ausland herrscht e knallhaarde Verdrängungsconcours, wann et ëm Plaz geet an de Medezinnstudien. A mir mussen eis do och guer net virmaachen, datt se do just op d'Lëtzebuurger waarden. Oder just op d'Lëtzebuergesch Studentinnen a Studenten, déi hei ugefaangen hunn - et mussen och keng Lëtzebuurger sinn -, mee Studentinnen a Studenten, déi zu Lëtzebuerg ufänken, op déi gëtt net gewaart international! A wann do keng Plaz ass, ma da mussen déi Studentinnen a Studente waarden. An dat, léif Kolleginnen a Kollegen, kann net sinn!

Mir brauchen also méttel- a laangfristeg e kompletten Zyklus hei zu Lëtzebuerg. Mir mussen d'Uni Lëtzebuerg esou etabléieren, datt se attraktiv gëtt. Dat muss d'Uni Lëtzebuerg net eleng maachen. D'Uni Lëtzebuerg kéint dat, wéi se dat och zum Deel schonn am Kader vun den Universitéite vun der Groussregioun mécht, zesumme mat hire Partner maachen. Mee et dierf net sinn, datt d'Studentinnen an d'Studente grad an engem Studieberäich wéi der Medezinn, wou et e Manktem gëtt, duerch esou artifiziell Hürden, duerch esou quasi „Sollbruchstellen“ am System un engem Weiderstudéieren, un engem einfache Weiderstudéiere gehënnert ginn.

An dat gëtt och e bësse confirméiert duerch d'Avisé vun de jeeweilege Chambres professionnelles.

D'Chambre des Fonctionnaires et Employés publics félicitéiert der Initiativ, fir hei e weidere Bausteen anzusetzen, mécht sech awer och Suergen ëm de Manktem un Dokter.

An och d'Chambre de Commerce ass sech eens, datt eng zousätzlech medezinnesch Ausbildungsoffer indispensable ass, estiméiert awer och erëm, datt et e kompletten Zyklus bräicht. An do läit, wéi ech sot, d'Kromm an der Heck, léif Kolleginnen a Kollegen: Dat heissen ass ee Puzzlestéck vu villen. An ech hunn am Moment Schwierigkeeten ze gesinn, wéini dës Puzzle vun der Medezinnausbildung op der Uni endlech ofgeschloss ass.

D'Chambre de Commerce huet an hirem Avis dann och nach vum „Verwuerzele“ geschwat. Ech weess jo net, wie vun eis heibannen heiansdo am Gaart schafft, mee eng Planz, déi ee reegelméisseg ëmsetze wëllt, déi huet Problemer, wierklech dauerhaft Wuerzelen ze schloen. A wann d'Zil soll sinn, fir jonk Medezinnerinnen a Medezinner hei zu Lëtzebuerg ze verwuerzelen, da brauch et e kompletten Zyklus.

Dat heissen ass ee Legostéck dovunner, mee all Legostéck um Wee fir dee ganze Projéit ass wichteg. An dofir droe mir, trotz der Kritik un der Gesamtstrategie, dës Projéit mat.

Ech soen lech Merci.

► **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Ganz gutt!

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Clement. D'Regierung huet d'Wuert, den Héichschoul- a Fuerschungsminister Claude Meisch, wannechglift.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Claude Meisch**, *Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche*.- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, merci och all deenen, déi intervenéiert sinn, deenen zwee Corapporteurs fir déi Explikatiounen, déi se ginn hunn. Merci och fir déi Diskussiounen, déi an der Kommissioun konnte stattfannen, fir sech dach mat där, jo, net einfacher, komplexer Matière hei ausenannerzusetzen. An ech begreissen et ganz staark, och wann deen een oder deen aneren Deputéier-

ten, déi eng oder déi aner Fraktioun vläicht nach Froen huet, vläicht Suggestiounen huet fir d'Zukunft, vläicht nach net mat allem zefridden ass, datt mer dach trotzdeem eng grouss a breet Zoustëmmung an dëser Diskussioun hei herno fonnt hunn.

Dat ass wichteg, well mer eis jo awer och an enger ganzer Rei vu Constaten eens sinn: d'Constaten, datt et eng grouss Erausforderung ass, der Penurie vum medezinnesche Fachpersonal, an dësem Fall vun Dokter, vun den Hausdokteren, vun de Spezialiste gläichzäitig, entgéintzewierken. Eng grouss Erausforderung ass et awer och fir sécherstellen, datt dat, wa mer méi Dokter ausbilden a wa mer eis selwer iwwert d'Uni.lu méi engagéieren an der Formation vun den Dokter, och eng héich qualitativ Formation muss sinn. Well sécher ass ee frou, wann ee matzäit bei den Dokter kënnt, mee et ass een nach méi frou, wann ee matzäit bei e gudden Dokter kënnt. An dat muss eigentlech hei iwwert dee ganze Parcours an och iwwert déi politesch Diskussiounen, déi mer féieren, am Méttelpunkt stoen.

Mir hunn eis decidéiert virun enger Rei vu Joren, fir schrittweis d'Ausbildung vun de Medezinner zu Lëtzebuerg auszeweiden. Iwwer Joerzénge war et esou, datt een eebe just ee Joer konnt maachen. Nun, elo si mer awer scho méi wäit: Am September kann een déi dräi éischt Jore maachen, e komplette Bachelorstudiegang, fir dann duerno nach mussen an d'Ausland ze wiesselen.

Haut ass et e weidere Schrëtt, deen hei gemaach gëtt, e wichtige Schrëtt, fir souwuel déi Reform unzegou vun der Ausbildung vun de Generaliste wéi awer och gläichzäitig zwou nei Spezialisierungen derbäizesetzen. An ech mengen, mir dierfen eis deenen Iwwerleeungen net verschlëssen, fir och vläicht emol guer net esou à moyen terme déi eng oder déi aner Spezialisierung derbäizemaachen, wa mer feststellen, datt et Besoin gëtt, wa mer feststellen, datt et och bei d'Uni.lu passt an datt dat e weidert Puzzlestéck ka si vun engem gesamten Tablo vu Formationen am medezinnesche Beräich, déi mer hei sollten ugoen.

An ech wäert mech sécherlech net den Iwwerleeunge verschlëssen, fir och méttelfristeg nié dem Bachelorstudiegang e Masterstudiegang ze viséieren; dann, wa mer awer éischt Experienze mam Bachelorstudiegang gemaach hunn. Dann, wa mer deen evaluéiert hunn. Dann, wa mer och gesinn, datt mer bei engem längere Studiegang wierklech och hei zu Lëtzebuerg op der Uni.lu Qualitéit kënne assureieren. Dat war dat, wat och 2016, wat 2018 wichteg war, wéi mer wichteg Decisiounen an deem doten Domän geholl hunn, fir eeben ze soen: „Jo, mir wëllen eis méi staark an der Medezinnerausbildung engagéieren. Mee gläichzäitig muss mer bei all Étape, déi mer maachen, awer och sécherstellen, datt d'Qualitéit vun där Formation ganz, ganz héich ass.“

An duerfir heescht et eeben, wa mer déi éischt oder déi zweet Kohort vun de Bachelors bis eraus hunn, eng Evaluatioun ze maachen an dann eng Decisioun ze huelen, ob mer a Richtung vun engem Masterstudiegang kënne goen. Ech op jidde Fall géif mer et wënschen!

Ech géif mer wënschen, datt mer deen dote Wee an deenen nächste Jore kéinte goen. Ech géif mer wënschen, datt mer domadder méi e kompletten Tablo nach eng Kéier hätte vu medezinnescher Formation hei zu Lëtzebuerg. Ech géif mer wënschen, datt mer selwer als Land och méi staark eis Responsabilitéit do kéinte wouerhuelen a manner natierlech, ech wëll net soen „ofhängeg vum Ausland“ ze sinn, mee méi zu där grousser Erausforderung bäizetroen, mat där mir jo net eleng als Lëtzebuurger Land konfrontéiert sinn, genuch medezinnesch Fachpersonal kënne ausbilden, genuch Dokter kënne ausbilden, genuch Spezialiste kënne ausbilden, dat hei zu Lëtzebuerg, dat op anere Plazen. Duerfir muss mer eis och an Zukunft méi staark engagéieren.

Mir hunn et awer och ëmmer esou gemaach, déi eenzel Schrëtt, datt mer opbauen op eisen Erfarungen, datt mer awer och kucken, datt mer dee Kader, dee mer zu Lëtzebuerg hunn, deen eeben en aneren ass wéi a villen anere Länner oder op villen anere Plazen, wou medezinnesch Studien ugebuede ginn, respektéieren. D'Spidolslandschaft ass vum Här Mars Di Bartolomeo ugeschwat ginn. Ech denken awer och, datt eis Fuerschungslandschaft do sécherlech en Acteur an e Kader bitt, dee mer och solle kucke mat unzezapen a mat eranzehuelen, wann et eeben drëms geet, hei e ganzen Ekosystem esou staark opstellen, datt en och benéique ka si fir d'Ausbildung vun den Dokter. All eenzel Puzzlestécker mussen aneneegräifen, mee all eenzel Puzzlestécker mussen awer och an déi spezifesch Lëtzebuurger Situatioun hei erapassen.

Ech denken, datt et och dat war, wat eis guidéiert huet fir ze soen, bei de Generalisten, do

brauche mer eng dräijäreg Spezialisierung op där enger Säit, fir méiglechst schnell kënne op den Terrain ze kommen, méiglechst schnell och kënne dann aktiv ze ginn, méiglechst schnell och kënne deem engen Usproch gerecht ze ginn, dee mer hunn, der Penurie vun Dokter a vu Generalisten entgéintzewierken an do net jiddwereen ze obligéieren, e véiert Joer ze maachen. An op där anerer Säit hu mer awer och déi, déi nach e véiert Joer wëlle maachen, déi, déi och an hirer Spezialisierung e staarkt Stéck Fuerschungserfahrung wëlle sammeln, fir vläicht duerno och eng Kéier an der akadeemescher Welt sech kënne weiderzeentwéckelen, fir vläicht och do eng Kéier alles dat kënne mat opzebauen, wat de Mëtten hei eigentlech och nach ugeduecht ginn ass a gefuerdert ginn ass. An dat ass gradesou richtig!

Duerfir denken ech, datt mer et och do, ugepasst un déi spezifesch Lëtzebuurger Situatioun, ugepasst och un d'Realitéit, datt mer haut Dokter hei aktiv hunn, déi mat dräi Joer Spezialisierung, anerer mat véier Joer Spezialisierung komm sinn, datt mer et och haut hei aktiv fir Generalisten, déi mol méi, an awer och emol manner Fuerschung an hirer Spezialisierung gemaach hunn, mat deenen zwee Weeër do hei méiglech gemaach hunn.

Mir mussen natierlech bei allem Enthusiasmus, deen déi eenzel Schrëtt hei och ëmmer nees auslösen - an ech verstinn, datt deen een oder deen aneren och seet: „Et soll nach méi schnell goen!“, a mir missten direkt alles matenee maachen -, och oppasse bei all eenzelne Schrëtt, dee mer maachen. Eng Suerg, déi mer hunn, dat ass, wa mer a Richtung vun engem komplette medezinnesche Studium zu Lëtzebuerg géife goen, datt mer déi privilegiéiert Accésen op eenzel Universitéiten am Ausland, déi mer jo ausgehandelt hunn, géife verléieren. Well d'Hauptargument, firwat mer déi haut hunn, ass jo nach ëmmer, datt mer kee kompletten Doktorstudium hei zu Lëtzebuerg ubidden. Dee Moment misste mer sécherlech do nei verhandele goen.

Mir hunn och permanente Kontakt mat deenen eenzelne Länner, deenen eenzelne Regierungen an och deenen Universitéiten, fir dat ze perenniséieren, wat mer hunn, déi Accésen nom éischte Joer. A mir hunn och mat der Belsch Kontakt opgeholl, fir Accés nom drëtte Joer, nom Bachelor ze kréien, deenen engen oder anere Studenten, déi dann hire Bachelor hei maachen, kënne eng Plaz op aneren Universitéiten unzebidden. An déi Diskussiounen lafen awer och nach an aner Richtungen, notament a Richtung vu Frankräich.

Ech denken och, datt mer musse Suerg droen, datt mer hei net d'Bild ginn, datt all Dokter, deen herno zu Lëtzebuerg soll aktiv sinn, soll zu Lëtzebuerg och ausgebilt ginn. Mir kënne net autark sinn an deem doten Domän, wéi a villen aneren Domänen. A mir hu jorelaang, a mir maachen dat haut nach, net nëmme bei de Medezinner, mee a villen anere Branchen, déi jonk encouragéiert, och erauszegoen, an d'Welt ze goen, hir Erfahrung do ze sammeln, och hir akadeemesch Erfahrung ze sammeln an zrëckzekommen.

An duerfir hoffen ech, datt, wa mer eis méi staark hei a medezinnesche Studien engagéieren op der Uni.lu, dat e Plus ass! Datt der nach méi herno kënne ausgebilt ginn, an net, datt mer déi, déi mer elo zu Lëtzebuerg méi ausbilden, herno am Ausland eigentlech manner ausgebilt kréien. Dann hätte mer ënnert dem Stréch näischt geschafft. An déi 104 Medezinnstudenten, déi beim leschte Wintersemester elo eng Bourse ugefrot hunn, de Gros dovunner ass jo am Ausland. Ech hoffen, datt mer der och an Zukunft nach vill iwwert deen dote Wee kënne rekrutéieren.

Gradesou wéi ech natierlech och déi Iwwerleeungen deelen, déi de Mëtten hei zum Ausdrock komm sinn, fir, jo, iwwert déi Offer, déi mer op der Uni.lu maachen, sief et beim Bachelor, sief et vläicht duerno bei engem eventuelle Master, sief et och bei deene Spezialisierungen, de Braindrain a Richtung Lëtzebuerg ze maachen a se vläicht hei ze fideliséieren, fir op d'mannst dat ze kompenséieren vun deenen 30 % Medezinnabsolventen, déi an d'Ausland gaange sinn an herno net op Lëtzebuerg zrëckkomm sinn. Vläch behale mer da vun deenen, déi hire Studium hei maachen an Netresident hei waren, deen een oder deen aneren och hei, fir nach erëm eng Kéier deenen zwee groussen Defie kënne entgéintzewierken: der Penurie u Medezinner, awer och dem Besoin vu ganz gutt ausgebildete Medezinner.

Villmools merci!

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools dem Héichschoul- a Fuerschungsminister Claude Meisch. An de Relais iwwerhëlt ... Nee, domadder ass dës Diskussioun ofgeschloss.

Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projéit de loi 7531. Den Text steet am Document parlementaire 7531⁸.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7531 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un.

► **Plusieurs voix**.- Et geet net!

(*Brouhaha*)

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- A, elo fänkt d'Ofstëmmen un!

(*Exclamations*)

Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen. Duerno maachen ech den Appel nominal fir de Vote par procuration. De Vote électronique ass ofgeschloss.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dës Projéit de loi mat 58 Jo-Stëmmen bei 2 Abstentiounen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par Mme Diane Adehm), MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Georges Mischo), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf (par Mme Octavie Modert), Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par M. Aly Kaes), MM. Gilles Roth (par M. Claude Wiseler), Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenus : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(*Assentiment*)

Et ass also esou decidéiert.

7.7628 - Projet de loi autorisant l'État à participer au financement de la deuxième phase du programme de dépistage à grande échelle dans le cadre de la pandémie de Covid-19

Mir kommen elo zum Projéit de loi 7628 iwwert d'Finanzéierung vun där zweeter Phas vum Large-Scale-Testing. An ech géif d'Wuert un de Rapporteur vun dësem Projéit de loi, den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo, ginn. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

► **M. Mars Di Bartolomeo** (*LSAP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Dir hutt et gesot, de Projéit de loi 7628, dee mer elo diskutéieren, soll déi gesetzlech Grondlag fir de Finanzement vun der zweeter Phas vum sougenannte Large-Scale-Testing, déi breet ugeluechten Testcampagne am Rumm vum Kampf géint de Coronavirus, schafen. Well d'Testcampagne, déi sech soll iwwer 30 Wochen erstrecken, Ausgabe vu maximal 60,7 Milliounen Euro virgesäit, muss mer d'Habilitatioun dofir iwwer e Gesetz schafen. Finanzéiert gëtt déi Testcampagne iwwert den Artikel 14.1.12.303 ënnert der Direktioun vun der Santé. Dës Testcampagne léist déi éischt Phas of, déi vum 25.5. vun dësem Joer bis de 27. Juli 2020 wäert lafe respektiv de 27. Juli ausleeft.

D'Zil vun där grousser Testcampagne ass, sech e Bild ze maache vun der Verbreedung an der Evolutioun vun der Pandemie hei zu Lëtzebuerg, virun allem och, wat déi asymptomesch oder nach net symptomatesch Fäll vun Infizierten ugeet. Domat, fir fréi ze erkennen, wou déi Ustiechungskette sinn, brauche mer déi heiten Donnéeën, fir déi Ketten och kënne ze ënnerbriechen.

An der zweeter Phas, iwwert déi mer elo diskutéieren, sinn tëscht 40.000 an 53.000 Tester d'Woch geplangt. An der éischter Phas waren ëm déi 100.000 Tester d'Woch ugestriift.